БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 216 (8436) | 1957 оной сентябриин 12, четверг | Сэн 20 мүнгэн

ЦАГААН-УСАНАЙ БРИГАДЫНХИД ЕХЭНХИ ТАРЯАГАА АМЯАРЛАН ХУРЯАЖА БАЙНА.

Энээн тушаа доро хэлэгдэнэ

Зэдын аймагай «Октябрь» колхозой 1-дэхи комплексно бригадын гэшүүд Цагаан-Усанай МТС-эй 1-дэхи тракторна бригадын механизаторнуудтай хамта хүдэлжэ баян ургаса ургуулаа. Энэ таряагаа саг болзор соонь хуряажа абахын түлөө эдэнэр бүхы хүсэеэ зорюулна. Эндэхи колхознигууд, механизаторнууд лафетнэ жаткаар таряагаа хадажа байна. Һүүлшын мэдээгээр энэ бригадада 600 гаран гектар таряан хадагдаа. Хадажа эхилэмсээрээ комбайнаар таряагаа суглуулан сохино.

Республикын суута комбайнер Иван Иванович Плюснин, эсэгэ хүбүүн хоёр Гаськовтан комбайнуудаар таряа суглуулжа сохино. Эдэнэр гектар бүриһөө 14—16 центнер таряа сохидог байна. Түрүү комбайнернууд Иван Плюснин Николай Гаськов хоёр үдэртөө 25 гектар хүрэтэр хадагдаһан таряа суглуулжа сохинод.

Энэл бригадаһаа шэнэ таряан бултанһаа урид бэлэдхэлэй пунктда тушаагдажа, «Октябрь» колхоз 1-дэхи номерой квитанци абаа. Һүүлэй мэдээгээр энэ бригадынхид 500 гаран центнер эрхим шанартай шэниисэ гүрэндэ тушаагаа. Энэ хүдэлмэриин ябаса үдэр бүри шангадажа байна.

Ажалшадые анхарал оролдолгоор хүреэлэе

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, түрүү Коммунистическэ партимнай олон жэлэй үедэ хүдэлмэришэд, колхознигууд болон албахаагшадай ажабайдалые эрид һайжаруулха тушаа олон шухала хэмжээнүүдые бэелүүлбэ. Хүдэлмэришэд, албахаагшадай цалин хүлһые дээшэлүүлхэ, колхознигуудай олзые ехэ болгохо тушаа хэмжээнүүд абтаа, багаар абадаг хүнүүдэй салин хүлһэниинь ехэ болгогдоо, пенси үгэлгын хэрэг һайжаруулагдаа, амаралтын болон үдэлэрэй урда тээхи хүдэлмэриин сагай богони болгогдоо, нарайлха гэшүүнэрнүүдэй амаралтын үе һунаагдаа. Колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшадай өөһэдын ажахыһаа хүдөө ажахын продуктнүүдые гүрэндэ уялгата ёһоор тушаалга 1958 оной январиин 1-һээ эшэ болюулагдахань. Тэрэшэлэн «СССР дотор гэр байрын барилганүүдые хүгжөөхэ тухай» айхабтар ехэ удхашанартай тогтоол КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гаргаһан байна. Эдэ бүгэдэ тушаа туйлай ехэ политическэ удхашанартай хэмжээ-ябуулганууд гэшэ. Ажалшадай энхэ амгалан, бүхы юумээр элбэг баян ажахуйха тухайнь, тэдэнэй эрилтэнүүдые бүрин гүйсэдөөр хангаха тухай Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго гаргажа байдагые эдэ хэмжээ-ябуулганууд тодоор гэршэлнэ.

Коммунистическэ партиингаа, Советскэ правительствынгаа халуун анхарал оролдолгодонь олон түмэн ажалшад шэн габьяата хэрэгүүдээрээ харюусана, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам арьбадхахын түлөө эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллана, хүдэлмэридөө эрхим амжалтануудые туйлана. Мүнөө һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэхэ талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай Коммунистическэ партиингаа табиһан түүхэтэ зорилгые бэелүүлгэдэ өөрынгөө хубитые оруулха гэжэ илангаяа хүдөө ажахынхид хүхюу солбоноор мүрысэнэ. Урдаа табиһан энэ түүхэтэ зорилгоёо Коммунистическэ партиингаа бэелүүлжэ сохом шадаха байхада арад зомнай лаб этигэжэ, этигээд энээндэ үнэн зүрхэнһөө найдана. Юундэб гэхэдэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй элбэгжэхэлэ хүнүүдэй ажабайдал, ажаһуудал улам бүри һайжарха, хүнүүд бүри ажаһаха байна бшуу.

Ажалшадай али бүхы эрилтэнүүдые хангаха тушаа хэмжээнүүдые абадаг, хүнүүд тухай халуун зүрхэнэй анхарал оролдолго гаргажа, арад зоной ажабайдалые үдэрһөө үдэртэ һайжаруулха гэһэн Коммунистическэ партиингаа политикые хэлбэрищэгүйгөөр бэелүүлдэг хүдөө ажалта, ажал хүдэлмэришье амжалтатайгаар ябана, хүнүүдшье шэн габьянуудые гаргана. Жэшээлхэдэ, Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени болон эхин партийна организаци (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев, парторганизациинь секретарь нүхэр Дамбаев) колхознигуудайнгаа ажабайдалые һайжаруулха, тэдэнэй ажаһуудалай болон культурна эрилтэнүүдые хангаха талаар хэмжээ-ябуулгануудые ходо бэелүүлнэ. Тэндэ ойрын жэл—жэл хахадай үе соо нилээд ехэ түмэн хэгдээ. Хэдэн колхозуудай хамтаржа бариһан амаралтын байшанда энэ колхозойхидшье амардаг болонхой. Колхознигуудай ажалта үдэртэнь мүнгөөр аванс һара бүхэндэ алгадгүй үгтэдэг. Үндэр наһатай болоһон үнинэй колхознигуудта пенси тогтоогдонхой. Тэрэшэлэн колхознигууд хэрэгтэй болоһон сагтань бэе бэедээ һайн дураараа мүнгөөр туһалалсахын тулада урьһаламжын касса эмхидхээ. Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд колхознигуудта тон ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Тэрэшэлэн гэр байрын болон культурна барилганууд нилээд үргэнөөр бэелүүлэгдэнэ. Колхоз малшадтаа 15 шэнэ гэр барижа үгөө, мүн 10 шэнэ гэр баригдажа дүүрэхээ байна. Хүдөөгэй больница, амбулатори, 300 һурагшадай байха хамтын байра, 6 бани (тэрэ тоодо нэгэ типовой бани) шэнээр баригдаа. Тинхэдэ 1958 ондо шэнэ клуб, культурын болон амаралтын парк барихаар хараалагданхай.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта ехэ анхарал хандуулагдана. Малай фермэнүүд дээрэ 3 культбаза, 3 улаан булан эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ һара бүхэндэ «Малшадай үдэр» үнгэргэгдэдэг: малшадай мүрысөөнэй дүнгүүд бүридхэн гаргадаг, түрүүшүүлдэ шагнал барюулагдадаг, шухала асуудалаар лекци гү, али элидхэл хэгдэдэг, кино гү, али концерт болодог. Культбаза бүхэнэй дэргэдэ хэдэн зуугаад номтой библиотекэ бии.

Эхин парторганизациин, мүн колхозой правлениин зүгһөө колхознигуудайнгаа ажабайдалые һайжаруулхын тулада шухала хэмжээнүүдые абадаг дээрэһээнь, колхознигууд баян, культурна ажаһуудалтай болоо. Олон колхознигууд мотоцикл, велосипед, радиоприемник болон бусад зүйлнүүдые худалдажа абанхай. Тэдэнэй олзо доход ехэ болоо. Тиимэ дээрэһээ колхозой гэшүүд ниитынгээ ажахые улам өөдэнь үргэхэ, колхозоо бүри хүсэтэй, баян болгохо, адууһа малаа олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэжэ шармайн оролдоно.

Зүгөөр зарим колхозуудай правленинүүд, эхин организацинууд колхознигуудай ажаһуудалайнь, мүн культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ хүсэд анхаралаа хандуулнагүй, энээн тушаа шухала хэмжээнүүдые абанагүй. Зарим колхозуудай гэшүүдэй, илангаяа малшадай байрын гэрнүүд муу, зундаа дуһаалдаг, үбэлдөө—хүйтэн аад хүнэй тэсэхын аргагүй шахуу байдаг. Олохон колхозуудай малай фермэнүүд дээгүүр культбазашье, улаан буланшье байхагүй юм. Огто банигүйшье колхозууд бии. Зарим хүдөө ажахын артельнүүдтэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд муугаар хүдэлмэрилдэг, колхознигуудай культурна эрилтэнүүдые һайнаар хангаха талаар үүсхэл оролдолго багаар гаргадаг байна. Бичурын, Яруунын, Хэжэнгын болон бусад аймагуудай зарим колхозуудта иимэрхүү байдал илангаяа ушардаг. Теэд, тэндэхи парторганизацинуудай энээн тушаа хэмжээ абадаггүйнь буруу гэээшэ.

Хүн зоной ажабайдалые улам бүри һайжаруулха тушаа бодото хэмжээнүүдые абаха, тэдэнэй ажаһуудалайнь болон культурна эрилтэнүүдые ходо хангажа байха, хүн тухай халуун анхарал оролдолго гаргаха гээшэ колхоз бүхэнэй, МТС болон совхоз бүхэнэй, эхин партийна организаци бүхэнэй шухалын шухала зорилго мүн.

Ургасаяа түргэнөөр хуряажа абахабди

Би хоридохи жэлээ комбайнда хүдэлжэ ябанаб. Тоолохо болоо һаа, энэ үе соо нилээдгүй ехэ таряа хуряаһан байхаб. Үнгэрэгшэ жэлдэшье 500 гектарай таряа суглуулжа, 7150 центнер сохёоб, 250 гектар таряае лафетнэ жаткаар хадааб, 353 гектар таряае комбайнаар хуряагааб. Мүнөөшье жэлдэ энээнһээ бага бэшэ таряа хуряаха хүсэлэнтэй ажаллажа байнаб.

Манай хүдэлжэ байгаа «Октябрь» колхозой таряанай ургаса яһала һайн. Илангаяа 1-дэхи комплексно бригадын таряалан сэдьхэл баясуулмаар. Нёдондоной хидол адли мүнөө жэлдэ таряагаа түрүү аргаар —лафетнэ жаткаар урид хадаад, сохихо гэжэ шиидээд хүдэлжэ байнабди.

Таряагаа гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын тулада машинануудаа һайса бэлдэһэн байнабди. Жаткаар хадагдаһан таряае солоомын узуурта удаан хэбтүүлэнгүй, хатамсаарнь суглуулан сохижо абаха хэрэгтэй бшуу. Тиимэһээ бүхы түхеэрэлгээ бидэнэр бултыень эртээнһээ бэлэдхэһэн байгаабди. Нэгэдэхи бригадынхид августын хори гаранаар лафетнэ жаткаар таряа хадажа эхилээ юм. Тэрэнэй һүүлээр уданшьегүй комбайнер А. Ф. Гаськов бидэ хоёр хадагдаһан таряа суглуулан сохижо эхилээбди. Түрүүшын үдэрһөө эхилээд ехэ таряан сохигдоно. Гектар бүриһөө нүхэрни 16 центнер таряа сохижо, би 14 центнер таряа сохиноб. Сохигдоһон таряан сэбэрлэгдээд, бэлэдхэлэй пунктда шэрэгдэнэ. Түрүүшын хоёр үдэр соо 28 гектарай таряа суглуулжа сохёоб.

Таряа хуряалгые түргэнөөр дүүргэхын тулада бидэнэр, механизаторнууд бүхы хүсэ шадабаряа зорюулхабди. Минии комбайниие «ДТ-54» маркын трактор шэрэнэ. Тракторист Федос Бурлаков таряанда орохын урда тээ трактортаа бага зэргын заһабари хэһэн, бэлдэһэн юм. Мүнөө һаадгүй ябажа байнабди, саашадаашье иимэ ябаха байхабди.

Иван Плюснин, комбайнер.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө оролдонобди

Манай эндэхи «Октябрь» колхоздо хоёрдохи жэлээ таряан шэнэ аргаар хуряагдажа байна. Энэ арга таряа хуряалгые түргэдхэхэһөө гадна, таряа сэбэрлэжэ байлтагүй, харин хадагдаһан таряагаа комбайнаар суглуулжа сохёод, зернопультаар сэбэрлэмсээрээ бэлэдхэлэй пунктда тушаагдана. Бидэнэрэй хадаһан таряа мүнөө сохиходонь аржагар шара шэниисэ гарана. Иимэ шэниисэ бэлэдхэлэй пунктда мүнөө шэрэгдэжэл байна.

Манай агрегат Цагаан-Усан гэжэ нютагта августын хори гаранаар таряагаа хадажа эхилээ. Дүршэлтэй механизатор Петр Галимов агрегадаймнай трактор жолоодоно. Мүнөө хүдэлхэдөө нёдондо жэлэй хүдэлмэриһөө һургаал абаабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ таһалһан участогаа дүрбэн тээһээнь хададаг байгаабди. Энээнэй муу талань юун бэ гэхэдэ, иигэжэ хадахада углуу тохойдонь таряанай гээлтэ болодог һэн. Энээниие хараадаа абажа, мүнөө жэлдэ самоходно комбайнаар хадаха газараа бага багаар таһалуулаад хүдэлнэбди. Тиихэдэ таряан гээгдэхээ болино.

Манай агрегадайхид бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхын тулада ехэ оролдолго гаргана. Машинануудаа техническэ талааарнь ходо харууһалжа байдагбди. Түрүүшын 7 үдэр соо 210 гектарай таряан хадагдаа. Үшөө 400—500 гектар таряа хадаха зорилготойбди. Түрүүшын үдэрнүүдтэ дунда зэргээр 20—21 гектар таряа хададаг байгаабди, зарим үдэрнүүдтэ 30 гектар хүрэтэр хададаг һэмди. Саашаа бүри ехые хадаха ёһотойбди, энээнэй түлөө оролдохобди.

Манай бригадын механизаторнууд эндэхи колхознигуудтай хамта таряагаа 13—15 хүдэлмэриин үдэр соо хуряажа абахаар тэмсэжэ байна. Энэ зорилго дүүргэхэ хэрэгтэнь бидэнэр, жаткашад ехэ үүргэтэйбди, энээнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэнэбди.

Н. Бурдуковский, МТС-эй 1-дэхи тракторна бригадын лафетнэ жаткын машинист.

Гүрэндэ эрхим шанартай таряан тушаагдана

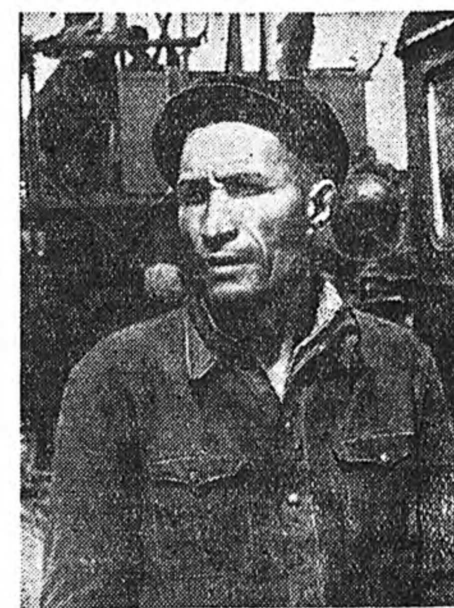
Манай колхозой 1-дэхи комплексно бригада ехэ ажахытай. Мянга гаран гектарта тарилга хэдэг, адуу малааршье олон. Мүнөө жэлдэ манай полинуудта һайн таряан ургаа гэжэ бидэнэр ехэ баяртай, урматай хүдэлжэ байнабди. Яагаад иимэ һайн таряан ургааб гэжэ хэдэн үгөөр хэлэхэ болоо һаа иимэ: түбхын түрүүн хабарай тарилга һайнаар хэгдээ, хоёрдохёор, өөрын эрхим үрһэтэй байгаабди. Эдэ бүгэдын ашаар ороoһото культурануудай тарилгын гектар бүриһөө 14 центнерһээ дээшэ таряа хуряажа байнабди.

Манай бригадын гэшүүд, бидэнтэй хамта хүдэлдэг тракторна бригадын механизаторнууд таряа хуряалгада бүхы шадалаараа бэлэдхээбди. Бүхы полинуудай таряае ходо хаража байгаад, эдеэшэнтэжэ байһан таряагаа лафетнэ жаткаар хадажа эхилээбди. Августын 22-то түрүүшын жатка таряа хадажа эхилһэн байна. Уданшьегүй хоёрдохинь гараа. Эдэ хоёр агрегат эхилһэн сагһаа һаадгүйгөөр шахуу хүдэлжэл байдаг. Эдэнэр үдэрэйнгөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэдэг, зарим үдэрнүүдтэ 25—30 гектар таряа хададаг юм.

Полинуудһаамнай гараһан таряан заготзерногой Зэдын пунктда эрхим шанартайгаар (сортовой) абтана. Бүхы таряагаа иимэ шанартайгаар гүрэндэ тушааха хүсэлэнтэйбди.

Мүнөө жэлдэ манай бригада хамтадаа 6000 центнер эрхим таряа тушааха. Энээнээ сентябриин 15 болотор заатагүй дүүргэхэ зорилготойбди. Энэмнай бүхы колхозоймнай гүрэндэ уялгата ёһоор тушааха таряанай ехэнхинь болохо юм. Түрүүшын үдэр ашаанай 3 машина бэлэдхэлэй пунктда эльгээгээбди, хоёрдохи үдэрынь 5 машина болоо. Эдэмнай үдэртөө хэды дахин бэлэдхэлэй пункт ябана. Мүнөө һүүлшын мэдээгээр 500 центнер шэлэгдэмэл таряан гүрэндэ тушаагдаад байна. Энэ үдэрнүүдтэ таряа шэрэлгые бүри шамдуулхабди. Гүрэндэ тушаажа дүүргэһэнэй һүүлээр эрхим шанартай таряагаар үрэһэн хаагдаха. Энэмнай баян ургаса ургуулха найдамтай нүхэсэл болоно бшуу. Урдаа табиһан зорилгоо болзор соонь дүүргэхын түлөө манай бригадын гэшүүд механизаторнуудтаяа хамта шуумгай һайнаар ажаллажа байна.

В. Бурлаков, Зэдын аймагай «Октябрь» колхозой 1-дэхи комплексно бригадын бригадир.

Хуряалга 15 үдэр соо дүүргэгдэхэ

Түрүүшынгээ жэл тракторна бригадын бригадираар хүдэлжэ байнаб. Манай 1-дэхи тракторна бригада «Октябрь» колхозой 1-дэхи комплексно бригадада ажалладаг. Элдүүрилһэн газартаа һайн таряа ургуулхын түлөө ехэ оролдолго гаргадаг байнабди. Түбхын түрүүндэ хабарай тарилгые һайн шанартайгаар, агротехническэ болзор соо хэхэ шухала байгаа. Энэ хүдэлмэриие 5—6 хоног соо үнгэргөө һэмди. Манай бригадын механизаторнууд 1300 гаран гектарта ороoһото культурануудые таряа һэн. 730 гектарта шэниисэ таригдажа, 400 гектартань нарин рядтайгаар, 320 гектартань хэрээһэлүүлэн тарилга хэгдээ. Энэ газартамнай үдхэн гэгшын һайн шэниисэ ургаа. Булагта гэжэ нютагта нэлэнхы ехэ полидо шэниисын ургаса һайн. Энээнһээ гадна, 315 гектарта зелёнко таряабди. 1100 га пар хахалха түсэбтэй аад, 1735 гектар хахалагдаа. Энэ зундаа парайнгаа хахадые хоёрлон хахалаа, бэшэндэнь лущени хээбди.

Тарилга үнгэргэһэнэй һүүлээр хабартаа, зундаа сагай уларил муу байгаа. Ургамалай гаража байха үедэ ходол хүйтэншэг һалхитай байгша һэн. Байн байн таряанаймнай ургаса һайжараа. Һүүлэй һүүлдэ таряамнай бүри һайнаар ургаа. Таряагаа хадажа эхилхынгээ урда тээ бултаараа хаража үзэхэдөө, бүхы полинуудһаамнай дунда зэргээр гектарай 14 центнер таряан абтаха гэжэ тодорхойлообди.

Ургуулһан таряагаа богонихон болзор соо хуряажа абахын тулада бүхы хэмжээ абаабди. Хүдэлмэриин 13—15 үдэр соо гол түлэб ехэнхи таряагаа хуряажа дүүргэхэ гэжэ шиидээ һэмди. Бүхы ороoһото культурануудай 75 процентые лафетнэ жаткаар хуряаха гэлсээд, таряагаа хадажа эхилээбди. Бэшэниинь комбайнаар хуряагдаха. Тиихэдэ, илангаяа шэнгэнээр ургаһан таряанда комбайн табиха гэжэ комплексно бригадын бригадир Бурлаковтай хэлсэһэн байнабди.

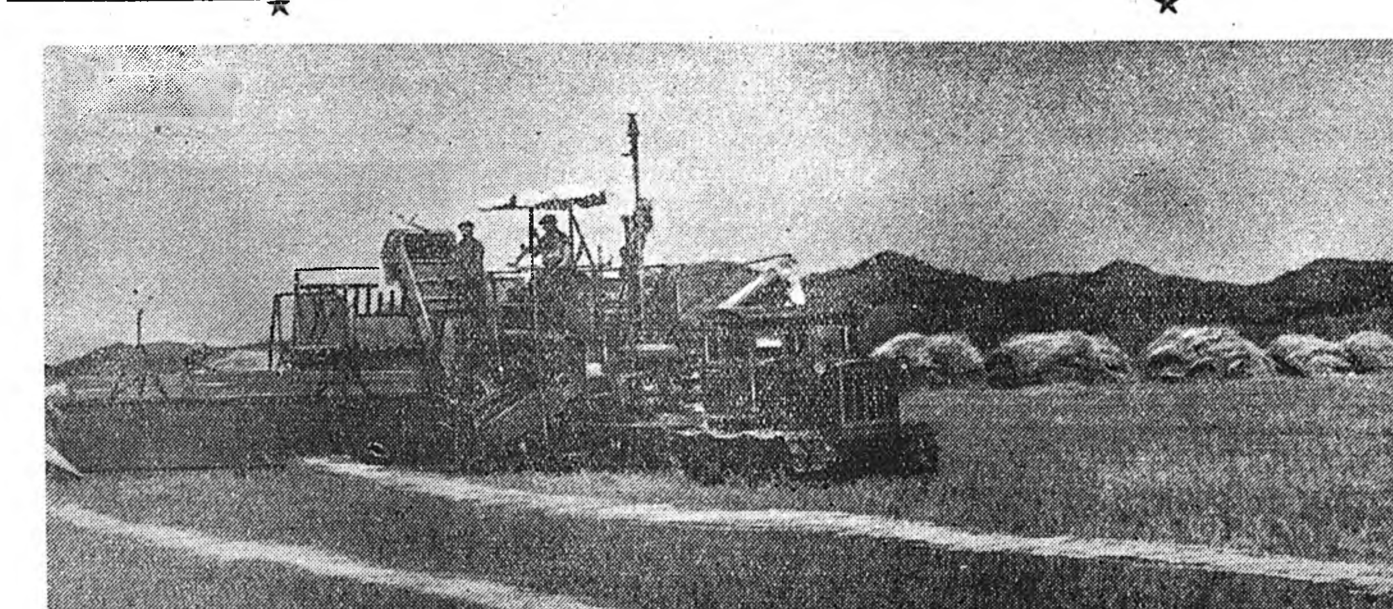
Августын 20 гаранаар лафетнэ жаткануud таряа хадалгада гаргагдаа. Дүршэл ехэтэй механизаторнууд жаткын машинистаар табигдаһан байна. Тракторнуудынь, жаткануудыншье эртээнһээ бэлдэгдээ һааб даа. Түрүүшын үдэрһөө эхилээд, хоёр жаткамнай һаадгүйгөөр хүдэлбэ. Үдэртөө дунда зэргээр 21—22 гектар таряа хадажа ябаа. Тракторист С. Хохлов, агрегадай начальник, машинист П. Гаськов, тракторист Петр Галимов, машинист Н. Бурдуковский гэгшэдэй ажал магтамаар. Эдэнэр үсөөхэн үдэр соо 400 гаран гектар таряа хадаа. Зарим үдэрнүүдтэ 30-аад гектар болгодог байба.

Хадагдаһан таряае хатахатайнь сасуу комбайнаар суглуулаад, сохижо эхилээбди. Комбайнуудшье үни хада бэлдэгдэнхэй, бригадада ерээд хүдэлхэ сагаа хүлеэжэ байгаа. Хадаһан таряагаа гурбан комбайнаар суглуулан сохижо байнабди. Республикын суута комбайнер Иван Иванович Плюснин, эсэгэ хүбүүн хоёр Гаськовтан энэ хүдэлмэридэ ябажа байна. Дүрбэдэхи комбайнаар сэхэ хадагдаха. Эдэ комбайнернууд августын 30-да таряа сохижо эхилээ. Гаськовтанай сохиһон полиһоо гектарай 16 центнер таряан гарана. Эндэһээ абтаһан таряан заготзерногой Зэдын пунктда эрхим шанартайгаар (сортовой) абтана. Комбайнуудаар таряа сохижо эхилэмсээр августын 31-дэ таряа гүрэндэ тушаажа эхилээ.

Таряа хуряалгын ябаса бидэнэр, механизаторнуудһаа болохо гээшэ. Тиимэһээ таряае түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын тулада бүхы арга боломжоёо хэрэглэхэ байнабди. Хуряалгын бүхы машинануудые бүтээсэтэйгээр хүдэлгэхын тулада оролдолго шадабаряа зорюулхабди.

Энэ жэлдэ манай тракторна бригадын механизаторнууд яһала һайнаар хүдэлөө юм. Августын 20-ной мэдээгээр манай бригада тракторна хүдэлмэриин түсэб 103,7 процент дүүргээ. Нэгэ условно трактор бүхэнөөр 527 гектар (зөөлэн хахалалгада оруулхада) элдүүрилбэ. Жэлэй эсэс болотор таряа хуряалгаһаа гадна, ондоошье хүдэлмэри хэхэ ёһотойбди. Тиигэжэ жэлэйнгээ түсэб холо үлүүлэн дүүргэхэбди. Иимэ бэлэгтэйгээр Советскэ засагай 40 жэлэй һайндэрые угтахаар бэлдэжэ байнабди.

В. Гаськов, Цагаан-Усанай МТС-эй 1-дэхи тракторна бригадын бригадир.

Цагаан-Усанай МТС-эй 1-дэхи тракторна бригадынхид «Октябрь» колхозой 1-дэхи комплексно бригадын поли дээрэ хүдэлжэ... ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МТС-эй үнинэй комбайнер А. Ф. Гаськов (дээдэ зурагтань), тракторист Д. Н. Перевалов (доодо зурагтань) гэгшэд хадагдаһан таряа суглуулан сохижо ябана. А. Истоминой фото.

Гүрэндэ таряа тушааха түсэбэй дүүргэлтэ тухай

1957 оной сентябриин 10-най мэдээн

Аймагууд	(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Аймагууд	(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)
Кударын	35,7	Баргажанай	1,5
Тарбагатайн	26,3	Хориин	1,1
Бичурын	24,6	Зэдын	1,0
Кабанскын	7,1	Закаменай	1,0
Заиграйн	3,4	Е-Кударын	0,9
Хэжэнгын	2,3	Ториин	0,8
Мухаршэбэрэй	2,3	Яруунын	0,7
Түнхэнэй	2,2	Прибайкальска	0,5

Лектор Иван Хусаевич Николаев

Байкало-Кударын аймагай Корсаковай дунда һургуулида Иван Хусаевич Николаев хүдэлдэг. Энэ хүнэр багшалжа эхилһээр 25 жэл шахуу болоо.

Багшалхаһаа, һургагшанарай партийна гэгээрэлэй кружогой хүдэлмэрийе хүтэлбэрилхэһөө гадна, арад зоной дунда эрдэм гэгээрэл дэлгэрүүлхэ, коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын политикые хүдөөгэй ажалшадта ойлгуулха хэрэгтэ политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлдэг общестын гэшүүн Иван Хусаевич Николаев эдэбхитэй оролдосотойгоор хабадалсадаг юм.

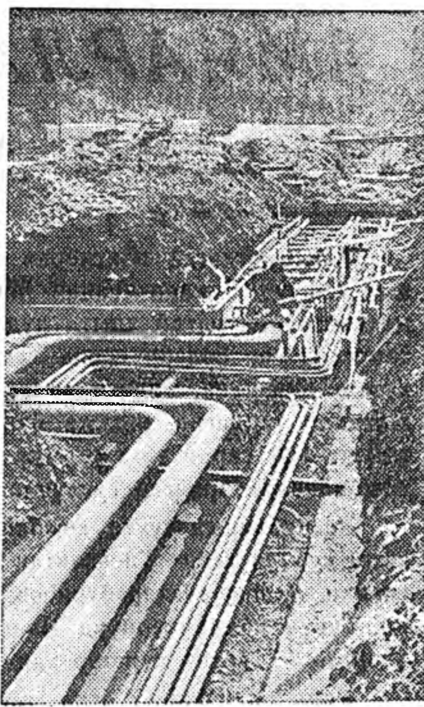
Сэлэнгын адагай аралнууд дээгүүр мал хаража, үбһэ сабшажа байһан Ворошиловай, Сталинай, Куйбышевай нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму» колхозуудай гэшүүдэй дунда, Байгалай загаһашадай дунда, нажар зунай харалгач һалхитай, хагсуу, бороотой үдэршье, үбэл хабарай саһа бордоһо шэдэлэн байһан үдэшэшье хамаагүй лектор Иван Хусаевич Николаев хөөрэлдөө, лекци үнгэргэжэ байдаг.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозойхид 1957 ондо эдлүүриин газарай зуун гектар бүриһөө 120 центнер һү, 35 центнер мяха абаха гэһэн ехэхэн уялга абаа юм. Энэ хундэтэй, харюусалгатай уялгаяа дүүргэхэдэнь бидэ, хүдөөгэй интеллигенци хаба шадалаараа тэдээндэ туһалха ёһотойбди. Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкые хүсэхэ гээд бүхы совет арадай тэмсэжэ байхада һургуулиингаа хашаа шэбээлээд һууха болоо һаа тон буруу. Бидэ, багшанар, энэ гүн ехэ удхатай патриотическа хүдэлөөндэ хубитаяа оруулха, колхоз, совхозуудай партийна организацинуудта аһан шадалаараа туһалха, нийтэполитическэ болон гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатайбди гэжэ Иван Хусаевич хэлэдэг.

Лектор Иван Хусаевич Николаев һаалиин гүүртэ гү, али загаһанай бригадада лекци уншаахаяа ошохоһоо урид колхозой правлениидэ, загаһанай заводой дирекцидэ орожо, ошохо газартаа хүдэлжэ байгшадай абаһан уялгануудтай, хүдэлмэриин дүнгүүдтэй урид шалан танилсадаг. Удаань гүүртэ, бригада ерэжэ, тэндэ хүдэлжэ байгшадай ажалые харадаг юм. Тиигэһэнэйнгээ һүүлээр лэ Иван Хусаевич лекциеэ уншажа эхилдэг. Шагнагшадайгаа ажал хэрэгтэй, ажабайдалтай урид шалан танилсаад байхадаал уншаһан лекциеэ шиидхэхэ байһан зорилгонуудтайнь һайнаар холбожо шададаг юм. Тиимэһээ тэрэнэй уншаһан лекци, хөөрэлдөөн нүлөө ехэтэй байдаг. Лекци уншаха, хөөрэлдөө үнгэргэхэ үедэнь ажалшадай оруулһан дурадхал, ажаглалтануудые бэелүүлхэ гэжэ оролдодог. Түрэлхи хэлэн дээрээ ойлгосотой тодоор байгаалиин болон уласхоорондын һонин һонин асуудалаар лекцинүүдые уншадаг дээрэһээнь Иван Хусаевичын ерэхые, Ворошиловай, Куйбышевай нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму» колхозуудай һаалишад, малшад ходоо хүлеэжэ ядан байдаг юм.

Политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ общестын гэшүүн Иван Хусаевич Николаев «Юртэмсэ дэлхэйн бүридэл тухай», «Газар дэлхэй дээрэ амидарал яажа бии болоһон тухай», «Совет гүрэнэй гадаада, дотоодын байдал тухай», «Совет засагай ажалшадта олгоһон ехэ туһа тухай», «һү, мяха, тоһо абалгаар Америкые хүсэхэ зорилго тухай» асуудалнуудаар энэ жэлэй гараһаар 57 лекци уншаа. Тэрээнһээ гадна политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлдэг общестын Бурят-Монголой отделениин правлениин дагалбаряар уншаһан амаралтын үедэ Иван Хусаевич Заиграйн аймаг ошожо Хандагатайн, Эрэиин, Шулуутайн леспромхозуудай хүдэлмэришэдтэ тус аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэ лекцинүүдые уншаа.

С. Бадмаев.

Красноярай хизаар. Хакасска автономно областьдо Абаканай түмэрэй рудник баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Абаканай түмэрэй руднигай нэгэ фабрикын барилга хаһуулагдана.

ТАСС-эй фотохроника.

Шэнэ уялга абаба

Улан-Удын «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артель КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, зургаадахи табанжэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй түсэбые һара бүри амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Артелиин гэшүүд Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 400 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн уялгаяа август һара соо 403 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн үнгэрэгшэ һарын түсэб 129,6 процент дүүргэгдээ. Урда һарада тэдэнэр 800 мянган түхэригэй орондо миллион 300 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаа.

Үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг түрүүшүүл энэ артельдэ олон юм. Тэдэнэй дундаһаа, нүхэд А. Алтаева, Т. Леликова, Е. Семенова, Л. Чижик, Матвеева, Старкова, Суханова, Очирова, Доржиева, Бадмаева болон бусад даабаряа 150—180 процент дүүргэнэ.

Һүүлэй үедэ энэ артелиинхид үйлэдбэрилэн гаргадаг зүйлнүүдэйнгээ шанарыень һайжаруулжа, бүри олон янзын трикотажна хубсаһа гаргадаг болоо. Мүн тэдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр нооһон дорожко хэдэг болохонь. Тусхай станок тодхоогоод, түрүүшын дорожко нэхэгдэжэ үзэгдэнэ байна. Тэрэнь урагшан бүтээгдэһэн зүйлнүүдэй музейн выставкэдэ табигдажа һайшаагдаа.

Артелиин гэшүүд жэлэйнгээ түсэбые декабриин нэгэн хүрэтэр дүүргэхэ, жэлэй эсэс хүрэтэр 500 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргаха гэһэн уялга абаад, тэрэнээ саг болзортонь дүүргэхын тула шармайн оролдожо байнад.

Л. Виневич.

Дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шанда хүртэбэ

Бурят-Монголой Министрнүүдэй Совет, Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком республика доторхи сельскэ, сомоной Советүүдэй дунда жэлэй эхинһээ хойшо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргаа.

Мүрысөөнэй дүнгэй ёһоор, Кяхтын аймагай Усть-Кяхтын сельскэ Совет нэгэдэхи һуури эзэлжэ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын Улаан туг, 2500 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэбэ. Сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Янчуг, секретарь нүхэр Малыгин мүнгэн шанда хүртөө.

Мүн 1500 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан Ново-Селенгинскэ сельсовет абаба. Энэ сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Эрдынеев, секретарь нүхэр Табутаров мүнгэн шан абаа.

Гурбадахи мүнгэн шанда Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй сомоной Совет хүртэбэ. Тус Советтэ — 1000, мүн түрүүлэгшэ нүхэр Хренов, секретарь нүхэр Дунцаева мүнгэн шан абаһан байна.

Эдэ Советүүдэй хүдэлмэрилэгшэд саашадаа улам һайнаар ажаллахабди гэжэ үгөө үгөөд, шэнэ амжалтануудые туйлажа байна.

М. Михайлов.

СССР-эй арадуудай ахадуугэй бүлэ дотор

Армян арадай гайхамшагта амжалтанууд

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци манай Эхэ оронoй бүхы арадуудай политическэ болон экономическа хүгжэлтын тулада, тэдэнэй түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалистическэ культурын һалбаран бадархын тулада үргэн ехэ арга боломжо бии болгоо.

Армян арад Советскэ Союзай бүхы арадуудтал адли Агуухэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойе угтажа байхадаа Советскэ засагай жэлнүүдтэ туйлаһан амжалтануудаа омогорхолтойгоор харана.

Октябриин революци манай арадта эрхэ сүлөө олгоһон байна. Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, агуухэ ород арадай туһаламжаар Армениин ажалшад дэлхэйн империализмын агентнууд болоһон дашнагуудые 1920 оной ноябриин 29-дэ бута сохижо, Советскэ засагые тогтоогоо юм.

Революциин урда тээ Армени хаанта Россиин гэзэгэнги хизаар, арад зоной үгытэй ядуу, үлэсхэлэн байдаг орон байгаа бэлэй. Армениин городууд болон тосхонууд галдагдажа, һандаргагдажа байгша һэн. Ленинскэ национальна политикын ашаар Армени Советскэ засагай жэлнүүдтэ томо ехэ промышленность болон хүдөө ажахытай, түрүү культуратай жаргалта социалистическэ республика болоо.

Революциин урда тээхи Армениин промышленностиин ядуу тулюур байһан юм. 1920 ондо манайда энергетическэ база байгаагүй, хүдөө нютагуудта электричество гээшые мэдэхэшьегүй байдаг һэн. Мүнөө үедэ Армениидэ хүсэтэ энергетикэ бии болонхой. Тэрэнэй зарим хубинь үндэр хадын Севан гэжэ нуурай энергетическэ ресурсые ашаглана. Гансашье городууд бэшэ, мүн хүдөө нютагуудаймнай 90 шахуу процентнь электричестводэ болонхой. Колхозно үйлэдбэридэ болон таряашадай ажабайдалда электричество ехээр хэрэглэгдэнэ. Мүнөө Армениидэ электроэнерги хүн бүхэндэ хүртэсын талаар абахада, францинхида орходоо гурба дахин ехээр, испаниинхида орходоо дүрбэ дахин, иранайхида орходоо 106 дахин ехээр үйлэдбэрилэгдэнэ.

Промышленностиин химическэ, металлургическа, машина бүтээлгын, станок бүтээлгын, электромашина бүтээлгын һалбаринууд республика дотор бии болгогдоо. Армени, каучук, алюмини, зэд, туулга, кабельна зүйлнүүдые, гидротурбина, электродвигатель, трансформаторнуудые, нүүдэл электростанцинуудые токарна станогуудые, электрохэмжүүрэй приборнуудые бүтээн гаргана. Манай республика СССР дотор товарна карбидай 70 процентые, цианамид гэжэ азотно үтэгжүүлгын 80 шахуу процентые үгэнэ. Нефть абаха талаар Армени Союз дотор гурбадахи һуури эзэлдэг.

Манай промышленность дотор барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгэ нилээд ехэ һуури эзэлнэ.

Хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинүүд олоор баригдаа. Армениидэ электролампа, часы, велосипед болон бусад зүйлнүүд, мүн эдеэ хоолой зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэнэ.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн жэлһээ жэл бүри ехэ болоно. Республикын промышленностиин валовой продукци 1913 оноййхитой сасуулхада 1956 ондо 45 дахин ехэ болоо. Тиихэдэ энэ табанжэлэй эсэс хүрэтэр 70 дахин шахуу ехэ болохо.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Армениин ажалшад зургаадахи табанжэлэй ехэ түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ. Севан-Разданска хүүюурэй хоёр электростанци, станкоинструментальна завод, электро. арматура завод, прибор бүтээлгын хоёр завод болон бусад предприятинууд баригдажа байна.

Армениин электротехническэ промышленностиин продукци зургаадахи табанжэл соо хоёр үлүүтэй дахин ехэ болохо. Электромашина бүтээлгын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ завод Союз дотороо электротехническэ промышленностиин томо заводуудай нэгэн юм. Тус завод генераторнуудые, силовой трансформаторнуудые, нүүдэл электростанцинуудые, трансформаторна подстанцинуудые тон ехээр бүтээн гаргадаг болохо. Радиотехническэ промышленностиин Министерствын предприятинүүдай продукци зургаадахи табанжэл соо юһэ дахин ехэ болохо байна.

Хүнгэн промышленностиин валовой продукци зургаадахи табанжэл соо 1,5 дахин нэмэхэ. Тусхайлбал, искусственна торго гаргадаг предприятинүүдые бариха гэжэ хараалагдана. Газопроводууд баригдаха. Армени үнэгүй газ Ставропольско хизааршаа абаха юм.

Энэ табанжэлдэ 2.100 мянган квадратна метр талмайтай гэр байранууд баригдаха.

Промышленность болон барилгые шэнэ ёһоор хүтэлбэрилдэг боложо, республика дотор совнархоз байгууһан ябадал хадаа нютагай организацинуудай үргэһэ үшөө ехэ болгоно, ажахые хүтэлбэрилхэ эрхыень үргэдхэжэ, социалистическэ экономико хүгжөөхэ талаар тэдэнэй харюусалга ехэ болгоно.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ республикын социалистическэ хүдөө ажахын талаарша ехэ амжалтанууд туйлагдаа. 1928 ондо Армениин бүхы тарилгын талмай 332 мянган гектар байһан аад, 1956 ондо 449 мянган гектар хүрэтэр ехэ болоо.

Малай тоо жэл ерэхэ бүри олошорно, ашаг шэмэнь ехэ болоно. Һүүлэй гурбан жэл соо эбэртэ бодо малай тоо 10 процентээр, хонидой—15 процентээр олон болоо, үнеэн бүриһөө һү һаалга 29,2 процентээр ехэ болоо.

Мяха, һү, тоһо абалгаар хүн бүхэндэ хүртэхэ хэмжээнэй талаар ойрын жэлнүүдтэ США-е хүсэхэ гэжэ манай партиин табиһан зорилгые дүүргэхын тулада республикын колхозно таряашад тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна.

Армян арад—дэлхэйн эгээн эртэ урданай арадуудай нэгэн мүн. Тэрэнэй культурань тон үнинэй юм. Олон зуун жэлэй турша соо, тон хүшэр хүндэ үедэшье армян арад өөрынгөө эрдэмтэдые, уранзохёолшодые, архитекторнуудые болон уран зурагшадые, хүгжэмшэд болон артистнуудые дэбжүүлһэн байха юм. Армениие Россида нэгэдүүлһэн ябадал армян арадай культурые хүгжөөлгэдэ онсо ехэ удхашанартай. Ородой культурын һайн һайхан нүлөөгөөр, Россин түрүү ажал-ябуулагшатай нягта холбоотой байжа армян арадай түрүү ажаябуулагшад манай арадай культурые хүгжөөхэ, эбтэ холбоо барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ юумэ хэһэн байна.

Зүгөөр литература болон искусствын агуухэ түлөөлэгшэнэр — уранзохёолшо-демократ Хачатур Абовян, уранзохёолшо-революционно демократ Микаэл Налбандян, драматург Габриель Сундукян, романист-драматург Александр Ширванзаде, поэдүүд Ованес Туманян, Аветик Исаакян, Егише Чаренц, композитор Комитас, А. Спендиаров, А. Хачатурян гэгшэдые дэбжүүлһэн арад революциин урда тээ станциянарнашье, хүгжэмтэ нэгэшье театргүй байһан юм. Советскэ засагай жэлнүүдтэ армян арадай искусство һабаран хүгжөө. Мүнөө үедэ Армениидэ гүрэнэй 10 театртайбди.

Армениидэ арадай гэгээрэлэй талаар ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Мүнөө республикада дотор 1.187 һургуули хүдэлмэрилнэ. Тус һургуулинуудта 300 мянга шахуу һурагшад— 1919 онойхидо орходоо 15 дахин олон һурагшад һуралсана. Һургуулинуудтамнай 18 мянга гаран багшанар хүдэлмэрилнэ.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ Армениидэ һургуули 1000 гаран шэнэ байшангууд баригдаа. 13 дээдэ һургуулинуудта 20.000 шахуу студентнүүд һуралсана.

Армянска ССР-эй Наукануудай академи эрдэм ухаанай хүгжэлтын центр болонхой.

Армениидэ жэл бүри уран һайханай, политическэ олон тооото номууд хэблэгдэнэ. Армян хэлэн дээрэ оршуулагдаһан, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, ородой болон Баруун Европын авторнуудай, советскэ уран зохёолшодой зохёолнуудые арад зон уншана.

Республикын городуудта, хүдөө нютагуудта библиотекэнүүд болон клубуудые олошоруулха талаар ехэ амжалта туйлагдаа.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ искусствын болон литературын хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө эрхим туйлалтануудые Москвада, Советскэ Союзай бусад городуудта харуулаа юм. Үнгэрэгшэ жэлэй июнь соо Москвада армян арадай искусствын болон литературын декада болоо.

Гансал социализм арадта адли тэгшэ эрхэ сүлөө олгодог, үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөдэг байһаньес бүхы дэлхэйн ажалшад олон национальна Совет гүрэнэй душэн жэл соо хүгжэһэн замые хараадаа мэдэнэ. Ажахын болон культурна байгуулалтын талаар союзна республиканудай эрхые сашадань үргэдхэхэ тухай партиин абаһан хэмжээнүүд олонниитэ зоной эдэбхи ехээр үшөө ехээр хүгжөөлгэдэ, Советскэ Союзай бүхы арадуудай материальна болон духовно ехэ хүгжэлтэдэ туһалха байха.

Партида харша Маленковой, Кагановичын, Молотовой бүлэгые элирүүлэн сохиһон КПСС-эй ЦК-гэй июнька Пленумэй һүүлээр манай оронoй бүхы арадууд Коммунистическэ партиие, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые тойрон үшөө нягтаар жагсаба.

Армян арад бүхы совет арадтай хамта коммунизм байгуулгада шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө, КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө эршэ зоригтойгоор тэмсэжэ байна.

Г. МАРГАРЯН, Армениин КП-гэй ЦК-гэй секретарь.

Советскэ хүн бүхэн ажал хэхэ эрхэтэйшье, уялгатайшье

Хүсэндөө ороходоо һайн хуули болохо

Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд газетэнүүдэй хуудаһануудта толилогдоһон шэнэ хуулиин проектые республикынгаа ажалшадтай хамта халуунаар дэмжэбэ. Энэ документ совет общестын морально-политическэ нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ үүргэ дүүргэхэ, бусадай хүзүүн дээрэ амидардаг этигээдүүдтэй, ниитын ажал хүдэлмэриһөө тэрьедэн хулжагшадтай, хулгай худал хэдэг хүнүүдтэй шангаар тэмсэхэ ябадалда туһалха байха гэжэ тэдэнэр тооломо.

Шэнэ хуули уголовно гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ, ажалһаа хулжаад, хонжоо наймаа хэгшэдэй замые хааха хэрэгүүдтэ туһалха байна. Бусадай хүзүүн дээрэ һуудаг хүнүүдые шангаар хэһээхэ гэжэ тус хуулиин проект соо тон зүбөөр хараалагдана.

МВД-гэй үнинэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн нүхэр Петренко иигэжэ хэлэбэ:

— Ниитын гуримые улам һайжаруулхын түлөө үшөө шанга тэмсэл ябуулхадамнай шэнэ хуули ехээр туһалха. Хүмүүжүүлгын хэмжээ абахаһаа гадна, олониитэдэ харша этигээдүүдые ажал хүдэлмэридэ хүүляар хабаадуулха арга олгохо байна.

— Арад зоной ашэ туһада таарахаар шэнэ хуулиин проект хаһа саг соогоо зохёогдобо,—гэжэ милициин үнинэй хүдэлмэришэн нүхэр Доржиев хэлэбэ.—Олониитэдэ харша этигээдүүдые заһаруулан хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ энэ хуулиин туһалхань лабтай. Милициин хүдэлмэрилэгшэд тус хуулиие бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха,—гэбэ.

И. Очиров.

Борьёогойхидой үгэ

«Олониитэдэ харша, бусадай хүзүүн дээрэ амидарагшадтай шангаар тэмсэдэг болохо тухай хуулиин» проектые Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд зүбшэн хэлсээд, нэгэн һаналтайгаар һайшааба.

Силос даража байһан бригадада сомоной Советэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. Цыдыпов һаяшаг ерэжэ, тэжээл бэлэдхэгшэдэ шэнэ хуулиин проектэй танилсуулба.

Машинын жолоошод Семен Буянтуев, У. Лумбунов, Б. Мазитов гэгшэд үгэ хэлэхэдээ шэнэ хуулиин проектые дэмжэбэ.

— Малдаа элбэг тэжээл бэлэдхэжэ ашаг шэмшэнь дээшэлүүлхэ зорилгоор үнэн сэхэ колхознигуудай үдэр һүнигүй ажаллажа байхада, харин колхозой сеттергэмиин зайгуулгажа, үдэр бүри архидажа ябадаг зарим нэгэн хүнүүд бии. Тэдэниие хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хабаадуулха хэрэгтэй. Хэрбээ ажалһаа зорюута хулжаа һаань, шэнэ хуулиин ёһоор тэдэнэй амые татадаг болохо шухала,—гэбэ.

Мүн комбайнер Бальжи Ринчинов болон бусад шэнэ хуулиин проектые нэгэн һаналтайгаар һайшаагаад, хүсэндэнь түргэнөөр оруулха шухала гэжэ хэлэбэ.

Колхозой бригаданууд, гүүртэнүүд дээгүүр иимэ суглаанууд боложо, суглаанда хабаадагшад тус проектые барандаа һайшаажа байһанаа эбтэй эетэйгээр мэдүүлнэ.

Д. Цыремпилов.

Ехэтэ һайшаана

Түмэр замай Наушки станциин хүдэлмэришэд, албахаагшадай суглаан болобо. Суглааргшад хадаа хүнэй хүзүүн дээрэ амидаргшадтай шангаар тэмсэхэ гэһэн хуулиин проекттэй танилсаба. Тус проект тухай өөһэдынгөө һанамжануудые хэлээ.

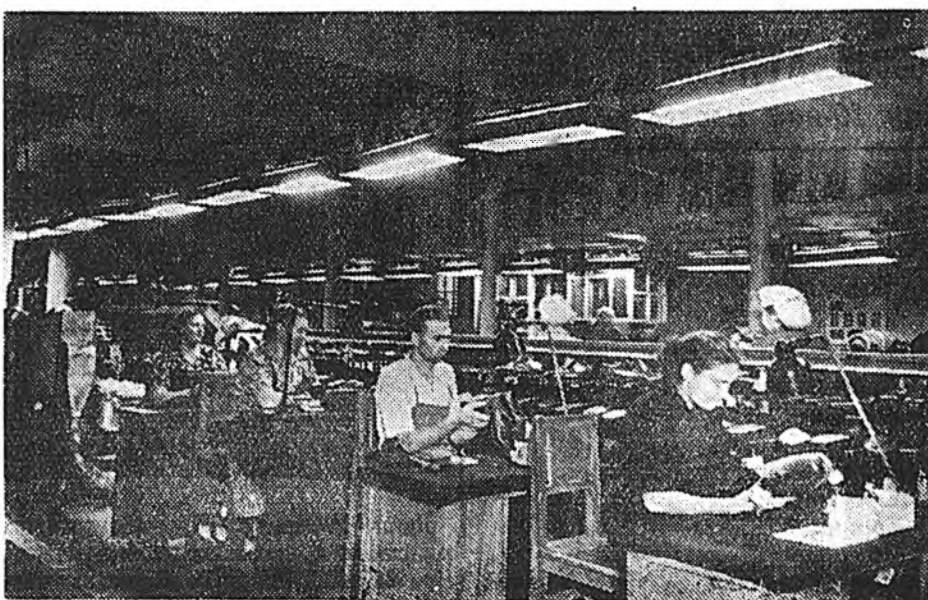
Замай хүдэлмэришэн нүхэр Иванов суглаан дээрэ түрүүлэн үгэ хэлэхэдээ, шэнэ хуулиин проектые һайшаан дэмжэбэ.

Пимакова, Гаргодзе гэхэ мэтын хүнүүд элүүр бэетэй аад, ниитын ажалда хабаадалсангүй, хүнгэн мүрөөр олзо олоод, энээгүүр тэрээгүүр зайгуулжа ябадаг гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Энэ суглаанда 40 гаран хүн хабаадажа, 7 хүн үгэ хэлээ. Аралжаа наймаа хээд, амяа хараад ябадаг хүнүүдые, илангаяа Пимакова, Гаргодзе мэтынхидые хурсаар шүүмжэлээ.

Тэрэшэлэн Кяхтын совхозой хоношодой суглаан боложо, хуулиин проектые ехээр һайшаагаа.

Д. Болхоев.

Ленинград. Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойе эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө мүрысөн, «Скороход» фабрикын коллектив түсэбһөө гадуур жэлэй туршада 3 мянган паар гутал бүтээхэ гэһэн уялга абаа. Гансал август һарада түсэбһөө гадуур 63 мянган паар гутал оёгдоод байна. № 9 цехын коллектив түсэбһөө гадуур эрэшүүлэй 1600 паар модельна гутал бүтээгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: № 9 цех соо.

ТАСС-эй фотохроника.

Намарай сагта хонидоо һайнаар таргалуулжа абая

★ ★ ★

Эдэнэр үгэдөө хүрэхэл байха

…54 ондо Коля Черных һаял 15 …най болоһон байгаа. Нэгэтэ …колхозойнгоо правленидэ оро… …рээд, намайе хонишон болгыт… гуйгаа бэлэй. Гуйлтань …гдаба. Уданшьегүй Василий …ович Антоновой даажа бай… хонидой отарада Коля …һэн. Хонидой үндэрхэн шобо… оройтой, солоомоор хушаг…ай бүтүү далабша. Тэ…й хажуу тээхи хашаан соо бам…рхан нооһотой хонид һаяхан …гдаһан үбһэ тобор тобор шэм…. Үбһэнэйнь хорой соо набтар… …шираг бэетэй, гартаа аса ба…ай хүн харагдана. Энэнь аха… хонишон Антонов байгаа

…Коля ши ажаллахаяа ерэбэ ал…? Үсэгэлдэр намда шам тухай …лэгшэ хэлээ һэн.

…Тиигээ.

…Хэдытээбши?

…Арбан табатай,—гээд Коля ха…аба.

…иигэжэ байха үедөө намайе ба…ажа, үхибүүн дээрэ тоолоно ха…даа» гэһэн һанал гэнтэ досоонь …бэ ха. Колиин зүһэ шарай он… болоһондол болобо. Василий …ович энээниие ойлгожорхино. …Сугтаа ажалланабзабди. Юумэ …һурахаш, ажал гээшые мэдэхэ …лоош, хүн бага наһандаал юумэ …даг юм. Минии 1946 ондо Ря…жа областьһоо зөөжэ ерээд, …озой гэшүүн боложо ороод бай…нии, ши нарай бага үхибүүн …а һэнш. Тиихэдэ Семёной ба…бүүниие намтай сугтаа ажал… болохо юм гэжэ һанаандамни …гүй бэлэй. Он жэл гээшэмнай …эр лэ үнгэрдэг юм байна даа. …гэжэ Коля Черных түрүүшын… хонин ажалда ябажа эхилһэн …Үдэр ерэхэ тудам Коля ажал… дуршэбэ.

…Коля мэдэжэ бай, мүнөө жэлдэ …ажа абаһан түлгэ хониднай …ндо орой гараһан хурьгад гээ… Эдэнээ һайнаар адуулжа тар…улжа абаха ёһотойбди,—гэжэ …агша хонишон Василий Ивано… залуу нүхэртөө хэлэбэ.

…Тиихэлди даа,—гээд Коля зүб…

…Теэд Коля ши нэгэ иимэ юумэ …нэ ёһотойш. Намар хонидые …лжа үзөөгүй гээшэш. Тарянай … дээрэ хонидые шадамараар …лха хэрэгтэй юм. Үглөөнииинь …ол уһалжа, поли дээрэ гарга…. Хэрбээ тэндэ адуулаад, һүүл… уһалха болоо һаамнай үбдэжэ …. Тарянай узуур дээрэ яба…рөөгүй залуу хонидые хэдэн …өөр дадхаадаг юм. Тиимэһээ бү… үдэр соо тарянай узуур дээрэ …доо адуулангүйгөөр, хаба хэм… сооһь эдеэлүүлээд гаргажа …абди. Ахалагша хонишон Ан… энэ мэтээр хододоо заажа …аг.

…марай сагта нооһоной ехээр гээг…гүйн тулада, шугы бургааһа …най газараар хонидынь адуу…даг. Тиигэжэ жэл ерэхэ бүри …нооһо абадаг болонхой. 1955 … хонин бүриһөө 2,5 кило… …м нооһон хайшалагдаа. Тиихэдэ 1956 ондо хони харууһалга, адуулгаяа эрид һайжаруулһанай ашаар хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһо хайшалаа һэн.

Тиихэдэ 1957 ондо бүри ехэ нооһо хайшалха уялга абаһан байгаа.

Нүхэр Антоновой отарын хонид үбэлэй сагта һайн тэжээл дээрэ байжа, нооһоёо оройдоошье гээгээгүй. Үбһэ, набшаһата тэжээл, нарһанай шэлбүүһэ гэхэ мэтые, мүн минеральна зүйлнүүдые хонидтоо ехээр эдюулээ. Тиигэжэ хонид таргаяа нэгэшье бууруулаагүй юм. Хонишон Антонов үгээ һиидэ табидаггүй. Тиин июнь һара соо 893 эрье хонидой толгой бүриһөөнь 4,270 килограмм нооһо хайшалаа һэн. Тиигэжэ эндэхи отара 23 центнер 75 килограмм нооһо хайшалха түсэбтэй аад, 27 центнер 57 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

Коля иимэ амжалта туйлаһандаа улам урмашаба.

— Василий Иванович, яагаад иимэ ехэ нооһон абтааб? гэжэ Коля нүхэрһөө асууба.

—Һайнаар ажаллаа гээшэлди даа. Оролдоһоноймнай аша үрэ энэ гээшэ. Гурбан жэл ажаллажа, ехэ юумэ, ажал гээшые мэдэхэ болоош. Һанана бэзэш, анха түрүүн хонишон болоод байһанаа.

Хонин ажахые саашадань хүгжөөхэ, нооһо ехээр абадаг болохо тушаа партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй тогтоолые колхозой хонишод халуунаар угтаба. Нүхэр Антоновой отара дээрэ парторганизациин секретарь нүхэр Дымбрылов ерэхэдээ иигэжэ хэлээ һэн:

—Колхознай энэ жэл парти, правительствынгаа анхаралда харюу болгон амжалта туйлаа. Мүнөө жэлдэ 56 центнер нооһо хайшалхын оронд 84,8 центнер хайшалаабди. Тэрэнэймнай 70 шахуу центнерынь нарин, нарибтар нооһон. Хонин бүриһөө 4,090 килограмм нооһон абтаа. Мүн тиихэдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 96 хурьган абтаа.

—Хэнэймнай отара эгээл ехэ нооһо хайшалаа гээшэ ааб,—гээд нүхэр Антонов секрет…һаа һураба.

—Танайл даа, танай... Таанадай удаа нүхэр Иван Михайловай отара. Тэндэ хонин бүриһөө 4,130 килограмм абтаа.

Һая Василий Иванович Коля хоёр колхозойнгоо правленидэ ерэжэ, нооһо ехээр хайшалһанайнгаа түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон мүнгөөрнь 1200—1200 түхэриг абаа.

Мүнөө Василий Иванович Антонов Николай Семенович Черных хоёр «Путь Ленина» колхоз дээрээ, мүн Мухаршэбэрэйгээ аймаг соо эгээл хүндэтэй хонишодынь болонхой. Республикын хонишодой зүблөөн дээрэ абтаһан социалистическэ уялгануудтай танилсаад байхадаа, отарынгаа хонидһоо 1958 ондо толгой бүриин 4,8—4,8 килограмм нооһо хайшалха, мүн зунай, намарай бэлшээри дээрэ һайнаар адуулжа, хонин бүриингөө шэгнүүрые 60—65 килограмм болгохо гэжэ шиидээд, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Т. Гармаев.

Хонёор олон колхоз

Нэмжын байдаг Баянголой үргэн талаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой олон мянган мал һүрэгэй бэлшэжэ ябахань харагдана.

Баргажанай аймагай томохон колхозуудай нэгэн болохо энэ артелиин малынь хамтадаа 23 мянга гаран тоотой юм. Колхозой гэшүүд малайнгаа тоо толгой олошоруулан, ашаг шэмэ үгэлгыень эрид дээшэлүүлжэ, Октябрьска революциин алдарта ойе эрхим бэлэгүүдээр угтахань.

Энэ жэлдэ гүрэндэ 504,53 центнер нооһо тушаагаа. Тэрэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 101 центнерээр ехэ болоно. Жэлэй эхиндэ колхозой хонишод мүрысөөндэ оролсоод, эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 197 килограмм нооһо абахабди гэһэн юм. Хэлэһэн үгөө хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула хонишод ехэхэн оролдолго гаргаа. Тиин, тэдэнэй ажал һайн үрэ дүн үгэбэ. Энэ жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3250 грамм нооһо хайшалжа, 100 гектар бүридэ 213 килограмм һайн шанартай нооһо абаа. Түрүү хонишод Д. Ш. Очирова, Б. Л. Будаев, Д. Б. Раднаевагай даадаг отаранууд дунда зэргээр хонин бүриһөө 4150 грамм нооһо хайшалжа, эрхим жэшээ харуулаа.

Энэ томо гэгшын колхоз аймаг соо тушаагдаха нооһоной 42 процентые гансаараа оруулдаг юм.

Хонид тус колхозой гол ажалынь болонхой. Мүнөө жэлдэ нооһо тушаажа 194100 түхэриг олзо оруулаа.

Колхозой хонишод үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл гол түлэб ябуулжа байна.

Д. Гыргенов.

Хонишо басаган

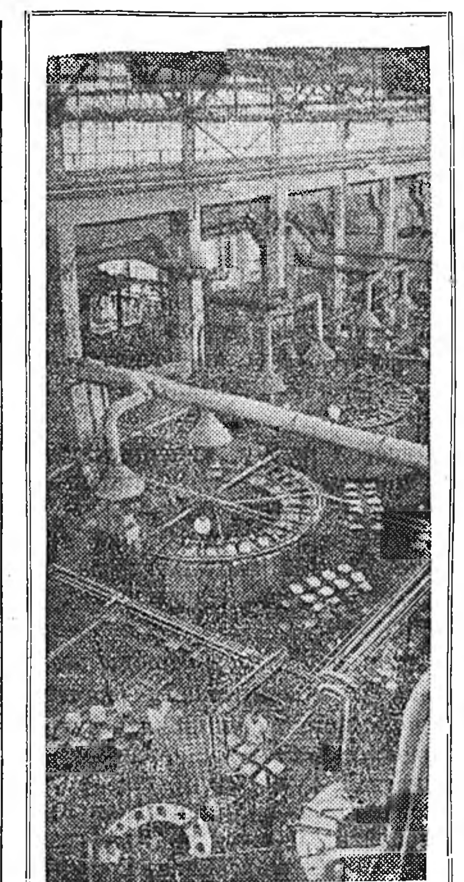
Комсомол басаган Галина Ляоси Курумканай дунда һургуули дүүргэмсээрээ Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон боложо, ажалайнгаа эхи табиһан юм.

Галина хонидойнгоо тоо толгойе улам олошоруулха, 100 эхэ хонин бүриин 100-һаа үсөөн бэшэ хурьгадые абахын тула ехэхэн оролдолго гаргажа байнхай.

Мүнөө Галина колхозойнгоо ахалагша хонишон Тэхэ Морхоевич Урбазаевай олон жэлэй дүй дүршэлые халан абажа, ажалдаа хэрэглэнэ.

Колхозой правлени ба партийна организаци Галина мэтэ һайн хүнүүдые хонин ажалда табидагынь һайшаамаар.

Д. Доржиев.

Москвагай электролампова завод радиотехническэ промышленностиин түрүү предприяти юм. Энэ заводой хүдэлмэришэд Октябриин 40 жэлэй ойе, мүн заводойнгоо байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтуулан, 7 һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, хэдэн миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: телевизорнуудые, трубкануудые бүтээдэг цехын юрэнхы түхэл харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Шэнэ дуунууд

А. МАНГАТХАНОВ

Жаргал

Хадаһаа эхитэй Хэрэн голнай
Ханилан ошонол Эрхүүтэй.
Комсомолһоо һургаалтай үетэмнай
Колхозхон нютагтаа суутай.
Уулаһаа эхитэй Эрхүү голнай
Урдан ошонол Ангартай.
Ухаанһаа һургаалтай үетэмнай
Уужам нютагтаа байрланхай.

Ургасын дуун

Элбэгээр ургаһан тарягаа
Эрхимээр хуряан абаял даа.
Энээнэй түлөө барандаа
Эршэтэй мүрысэн абаял даа.
Араар ургаһан тарягаа
Амяарлан хуряан абаял даа.
Артель, гүрэндөө элбэгээр
Алтанхан шэниисэ үгээл даа.

Ц. ДОНДОКОВА

Харгын мастер

Малша угтай хүн юм.
Манай хүршэ — Гармахай.
Хахад наһаа тэрэмнай
Харгын ажалда баранхай.
Түмэр замшын түхэлтэ хубсаһан
Тэбхэр ээмдэнь тааранхай.
Үнгын орден медальнууд
Үбсүүн дээрэнь яларанхай.
Ажалай һүүлээр, үдэшэлэн,
Амаржа шададаг һайнаар,
Шамайе удаан зобоонгүй,
Шатараар шүүхэл абаһаар.
Шэлээ нюдэндөө хэжэрхёод,
Шэнэхэн газетэ уншадаг.
Хүбүүд, басагадые гэнэдхэн
Хүшэрхэн асуудалаар туршадаг...

Алаг автобус хүлеэжэ, аадарта сохюулһан тухай

Мухаршэбэр соогуур автобусууд һөөргэ-уруугаа һүндэлэн гарадаг. Автобус хүлеэхэ газарынь—хүхэ огторгой хушалтатай хоёр һандали юм.

Улан-Удэ ошохоёо ябабаб. Ундаа хүрэшоод, уһа бэдэрхэдэмни, оршон тойрон олдобогүй. Километр шахуу гүйжэ, ундаа харяагаад, дугшажа ябатарни, «олон зантай» огторгой оройһоо харлажа эхилбэ. Гүйжэл гүйжэл ябабаб. Гэнтэ сахилгаан сахилжа, сад-няд гээд, аадар адхаржа мэдэбэ даа.

Автобус хүлеэжэ байһан нүхэдтөө хүрэхэдэмни, хашаа хорёо халха сарайнуудай хажуугаар шэбээлэнхэй, хубсаһа хунараа нэбтэршоод шанга һалхитай аадар соо шэшэрэлдэжэ байгаа. Тэдэнэй дунда үхибүүд, үбгэд, хүгшэд, үшөө нэгэ үбшэн хүн байба.

Алаг автобус хүлеэһээр аадарта сохюулһан тухайдаа аймагай түрүүлэгшын орлогшо Поплевиндэ пассажирнуудай гомдоходонь, уни бутарма дулаан таһалга соогоо хүшэлдэнги хүзүүгээ хүдэлгэн байдаг зангаараа. «Хүн хадаа хүнүүд тухай һаналаа табидаг болыш»,—гэжэ тэрээндэ Тархай, Танай хэлээ һаа, таарамжатай гээшэ аабза.

Б. Аюшеев.

Болоһон ушар

Заиграйн аймагай Шулуутайн леспромхозой Шабар гэжэ участогта 1955 оной октябрь һарын үеэр табатайхан басаган алуулһан юм. Алууршан зугадажа, үгы болошоо бэлэй.

Милициин мүрдэлгөөр тэрэ гэмтэниинь леспромхозой хүдэлмэришэн Валентин Федорович Аничкин гэжэ тодоруулагдаа һэн.

Гэмтэниие бэдэрэлгэ эхилһэн байгаа. Аничкин Иркутска областиин «Черемховуголь» трестһээ анха түрүүн Заиграй ерэһэн гэжэ мэдэмсээрээ, урдань хаана ажаллаһан юм? гэжэ милициинхид трестһээ асууба. Черемховойхид энэ асуудалда тодорхой харюу үгэжэ шадаагүй.

Аничкин Алтайн хизаарай Тальменска районой Кашкаранка тосхондо, 1924 ондо түрөө гэһэн һураг олоод, милициин хүдэлмэрилэгшэд тэрэ хүн тухай олонхон асуудалтайгаар Тальменска райгүйсэдкомдо хандаһан байна. «Аничкин манай эндэ түрэхэһөө байтагай, Алтайда огто байгаагүйл» гэһэн харюу абтаа.

Тэрэ гэмтэн ондоо хүнэй нэрэ обог абанхай гэжэ ойлгоод, Тальменска райгүйсэдкомдо дахинаа хандаба. «1934 ондо Кашкаранка тосхондо түрэһэн Аничкина Валентина Федоровна гэжэ эхэнэр Черемхово городто паспортаа үгы болгоһон тухайдаа манда мэдээсээ һэн» гэһэн харюу ерээ һэн гэхэ.

«Аничкин» Черемхово город шадархи Гришево тосхоной Зеленская гэжэ эхэнэртэй гэрлэһэн байба. «Аничкин» гэдэгэй Саша гэһэн нэрэтэй байһаниинь элирүүлэгдээ. Эсэсэй эсэстэ тэрэмнай Валентин, Сашашье бэшэ, харин Степан Александрович Маринов (1923 ондо түрэһэн) хүн байшоо. Үшөө Нифонтов гэжэ фамилитай байгаа.

Аничкин — Маринов — Нифонтов фамиляа оло дахин һэлгэбэшье Читын областиин милицидэ баригдаа.

Тэрэ гэмтэн һаяар сүүдэй урда зогсожо, гэмээ амасхань.

И. Иванов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

Хэды болотор нобшорхо юм?

Иимэ гаршагтай статья манай газетын августын 13-най номерто толилогдоһон байгаа. Закаменай аймагай колхозуудта үбһэ хуряалгын унжагайржа, мүн силос даралга аали нобшоор ябуулагдажа байһан тухай тэрээн соо хэлэгдээ һэн.

Тэндэ заагдаһан баримтанууд булта зүб байба,—гэжэ манай редакцида Закаменай аймагай гүйсэдкомһоо мэдээсэбэ.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ, силос даралга түргэдхэхын тула аймгүйсэдкомой зүгһөө зохихо хэмжээнүүд абтаа.

Сталинай, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Байкал» колхозуудта тусхай бригаданууд, звенонууд эмхидхэгдээ.

„Агитаторнууднай алин гээшэб?"

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үбһэшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Зарим бригада, звенонуудта агитаторнууд үшөө томилогдоогүй байһаар гэһэн статья дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетын августын 10-най номерто толилогдоһон юм.

Манай редакцида КПСС-эй Сэлэнгын айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша нүхэр Поповой мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байгаа. Үбһэшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри удха түгэлдэрөөр ябуулхын тула колхозой партийна эхин организациин зүгһөө зохихо хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа һэн. Мүн газетэ, журналнууд саг соогоо хүргэгдэдэг болонхой.

Ехэ хүдэлмэриин эхин

Иволгын намаг хатаагдахань

А. Афанасьев ажаллажа байна. Хүреэ соо өөрөө.

…ойшоо холо саана хүрэтэр …ыдэг, Хүйтэн Булагһаа …ээд, Улан-Удэ хүрэтэр һу…ан Иволгын хотогорой ну… харахадаа, хүнүүд яагаа …н газар гээшэб гэжэ хэл…. Теэд энэ талын ехэн… хахалхашье, сабшахашье …гүй, дундахи хотогорнуу…нь малшье бэлшээжэ бо…гүй, миил ожорһо хулһан… халхалагдаһан уһа намаг… …дайда юм. Мухинай намаг …нь бүр шабартай, гүн …ай газарынь.

…энэ хэдэн мянган гектар га… …эдлэдэг болохо тухай …най зон үни заяанай шэб… …г, бододог байбашье, ар… олдодоггүй, хүшэ хүрэг…гүй байгаа. Харин мүнөөл …а ехэ хүсэтэй техникээр … болоод байхадаа, эрдэмтэдэй туһаламжаар эндэхи зон, энэ намагаа «доро дараха» гэжэ шиидэһэн байна.

Тиигээд мүнөө Иволгын хотогорто айхабтар ехэ хүдэлмэри эхилбэ. «Мелиоводстройн» механизаторнууд хүсэтэ техникээ абажа ерээд, газарай хүдэлмэри захалаа, «Росгипроводхозой» Бурят-Монголой экспедициин эрдэмтэд шэнжэлэлгын хүдэлмэри үшөө үргэлжэлүүлһээр.

Проектын ёһоор, гурбан жэл соо Иволгын намаг эхинһээ абаад адагтаа хүрэтэр хатаагдажа, гурба мянга гаран гектар газар хадалан, сабшалан, бэлшээри, болгогдохонь. Энэ хүдэлмэридэ 17—18 миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана.

Ямар аргаар, хайшан гээд иимэ ехэ намаг хатаагдахань бэ?

Хамагай түрүүндэ, энэ намагай дундуур гарадаг Иволга голой һаба үргэдхэгдэжэ, гүнзэгырүүлэгдэжэ, ехэ болгогдохонь. Голой һаба дээгүүрээ 14 метр, доогуураа, али оёорооро 8 метр үргэнтэй, 3 метр гүнзэгытэй болгогдохо юм. Сэлэнгэ мүрэндэ шудхадаг адагһаань абаад, дээшээ хорёод модоной газарта, Халюута гэжэ горхоной ниилэдэг уулзуур хүрэтэр Иволга голой һаба малтагдажа, 800-гаад мянган кубометр шорой гаргагдахань. Тэрээнһээ гадна, голһоо хажуу тээшэнь олон тоото багахан һубагууд малтагдаха юм. Тэдэ һубагуудаар намагай уһан шүүрэн урдажа, барагдаха, хатаха болоно.

Голой һаба уужам болгогдожо, намаг хатаагдахаһаа гадна, Иволгын хотогорой урда ташалангай хэдэн зуун гектар тарянай газарые уһалха гол—магистральна канал татагдахань. Энэ канал 27 километр утатай байха. Эхиндэнь, Халюута гэжэ горхон Иволга гол хоёрой уулзуур багта каналай эхинэй гол хаалта түхеэрэгдэхэ байна.

Каналые зүбшаад хэдэн газарта гидротүхеэрэлтэнүүд—бетоноор ханалагдаһан хаалтанууд баригдаха юм. Тэдэ хаалтануудаар уһан табигдажа, түрүүн участогай һубагаар урдаад, тэндэһээн бага багахан һубагуудаар дамжан тарянай, хартаабхын, огородой газарнуудые уһалха байна. Гол канал Кяхта ороһон трактын урда ташалангаар, дээхэнүүр татагдаха тула хойто налуу руудам руу тарянай газар уһалхада тон таарамжатай.

— Тиихэлээрээ гансашье хэдэн мянган гектар намаг газараа хатааха бэшэ, мүн тарянайнгаа ганданги үргэлжэ ехэ полинуудые уһалха аргатай болохомнай. «Нэгэ һомоор хоёр шандаган алагдахань»,—гэжэ партиин айкомой секретарь нүхэр Эрдыниев хүхюутэйгээр хөөрэнэ..

Мүнөө эндэ хоёр гол хүдэлмэри — Иволга голой һабые уужам болгохо, магистральна гол канал татаха хүдэлмэринүүд зэргэ ябуулагдажа захалба.

...Машинамнай Улан-Удэһээ, «14-дэхи километр» гэжэ нэрлэгдэдэг газарта дардам харгыһаа урагшаа годиржо, Иволга голые зүбшаад, бута болдогтой, ялхитай ухаабатай газараар табилуулна.

— Ехэл хүдэлмэри эхилбэ гээшэбди, —гэжэ эндэхи уһалууриин системын барилгые даагша Аверьян Львович Павлов хэлээд, дуугайхан һууһанай һүүлдэ:—Хойноо гарахабди даа. Иигээд Иволгын намагай дунда хүдэлмэри шааяхань лэ гээшэ. Техникэмнайл сугларжа ядаад, дутамагшаг байна, — гэжэ нэмээнэ.

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр ябатарнай Иволга голой Сэлэнгэдэ шудхадаг уулзуурай тээ наана пэглэгэр, пэглэгэр һөөг бургааһануудай оройгоор экскаваторай арбагар годли өөдөө гараад далда орожо байхань харагдажа захалаа һэн.

— Хүбүүднишье даа, газар гээшые урижал байна ха. Энэ Иволгынгаа адагта эгээл эрхим экскаваторщик Анатолий Афанасьевые табяабди. Баһал урматайгаар хүдэлдэг хүн даа, — гэжэ Аверьян Львович хөөрэнэ.—Үдэр соо зуун кубометрын оронд гурбан зуун кубометр хүрэтэр шорой гаргана.

хатаагдахань

Ажаллажа байхыень харахадаа атаархахаш. Хүдэлжэ байхыень адаглахада нэгэшье үлүү юумэ хэхэгүй, нэгэшье минута сагаа хooһоор үнгэрүүлхэгүй, экскаваторай годлиһоо удхуур доошоо унаал һаа, дээшээ хooһон гү, али дунда гараа гэжэ байхагүй, ходол дүүрэнээр адхаржа байха.

Эндэ хүдэлжэ байһан бусадшье экскаваторщигууд тухайгаа нүхэр Павлов хөөрэбэ. Экскаваторщик Виктор Шишмарев туһалагша Гавриил Котлыковтойгоо хамта үдэр соо хоёр нормо, заримдаа хоёр хахадые дүүргэнэ.

Аверьян Львовичын хүбүүдээ магтаһаар байтар машинамнайшье газар малтажа байһан газарта туласа гүйлгэжэ ерэбэ. Нэгэ удхахадаа хахад кубометр шорой гаргадаг «Э—505» маркын экскаватор байра дээрээ эрьелдээд лэ, баруун эрье дээрэ шорой шабар балам баламаар адхажархина. Тойроод хада болдог мэтээр обоолһон гүбэгэр гүбэгэр шорой аяар саанаһаа харална.

— Баһашье хүсэн байна даа. Үглөөнһөө хойшо нэгэ үдэр соо иимэ ехэ газар малтажархёо.

— Энэ шоройе гараараа малтаха гээ юм һаа... Хай колхозоороошье гараа һаа, нэгэ үдэр соо иимые малтахагүй хабди,—гэлдэжэ байгаад, эндэ суглараһан колхознигууд экскаваторай хүдэлмэриие магтаха юм.

Туһалагшаяа экскаватортаа һуулгажархёод, Афанасьев өөрөө газарта буужа, мэндэшэлэлсэхэ зуураа, мүнөө наранай үшөө дээрэ байхада үглөөнһөө хойшо хоёр зуугаад кубометр шорой гаргаһан тухайгаа дуулгана.

— Бэрхэт, хүбүүдни. Газарай хүрэтэр шангаханаар лэ хүдэлжэрхихэ болообди. Иигээд үшөө нэгэ экскаватор нэмэжэ табиха байхабди,—гэжэ Аверьян Львович хүбүүдээ урмашуулна.

Экскаваторщигуудтай нилээд удаан хөөрэлдөөд, гол магистральна каналай малтагдажа байһан газар тээшэ саашалаа һэмди.

Иигэжэ энэ барилгынхид Октябриин революциин 40 жэлэй ойн һайндэрые ажалай эрхим амжалтаар угтахын тула шангаар ажаллажа байнхай.

Хэрбээ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй 1957 оной майн 20-ной тогтоолой ёһоор, эндэ эльгээгдэхэ бүхы техникэ ерээ һаа, хүдэлмэри бүри үргэн далайсатайгаар ябуулагдаха байгаа. Теэд зарим МТС-үүд, совхозууд, жэшээлхэдэ, Итанцын, Чесанын, Хонхолойн, Гашейн МТС-үүд болон бусад «С-80», маркын тракторнуудые, экскаватор, бульдозер, грейдер гэхэ мэтын машинануудые эльгээхэ ёһотой байһан аад, мүнөөшье хүрэтэр үгы. Һая эхилжэ байгаа барилга хадаа хүдэлмэридэнь дутуу дунданууд олон. Машина техникыень гулидхуулха, эндэхи барилгашадай хүдэлмэридэнь саг үргэлжэ туһалха тушаа Бурят-Монголой «Мелиоводстройн» конторо, тэрэнэй эрхилэгшэ нүхэр Яковлев үшөөл анхаралаа һулаар табина гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Тиибэ яабашье, һая эхилжэ байхада дутуу дунданууда, элдэб бэрхэшээлнүүдэй гараашье һаа, Иволга нютагта ехэ хүдэлмэри эхилээ. Энэ намагаа хатаажа, хэдэн мянган гектар таряалантай, сабшалантай, бэлшээритэй болохын, хэдэн зуун гектар газараа уһалхын тулада оролдожо байхадаа Иволгын зон хүдөө ажахын үндэһэн шухала асуудал шиидхэжэ байна гээшэ.

Д. Цыренжапов,
манай корреспондент.

Манай республикын һонин

Ой модоной худэлмэришэдэй амаралта

Ой модоной, сааһанай промышленностиин худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком худэлмэришэдэй зунай амаралтые һайнаар эмхидхэхын тула ехэхэн юумэ хээ.

Энэ жэлдэ гус обком элүүржүүлгын хэрэгтэ үнгэргэшэ жэлэйхиһээ һураггүй ехэ мүнгэ зөөри һомолһон байха юм. 1957 ондо ой модоной промышленностиин худэлмэришэдтэ курортнуудай 365 путёвко, амаралтын байшангуудай 204 путёвко үгөө. Пионернүүдэй лагерьнуудта 720 хүүгэдые амаруулхаар хараалһан аад, 761-ые эльгээгэ.

Сэлэнгын шпалозаводой эрхим худэлмэришэн нүхэр Нифонтова — Кисловодскдо, мүн энэ заводой худэлмэришэн Брезгин—Сочидо ошожо амараа. Зэриин леспромхозой шофёр нүхэр Осоткин — Пятигорск, Байкальска леспромхозой түрүү модошон нүхэр Цыренов—Ессентуки ошожо амарба. Профсоюзуудай обком эдэхэдэ түлөөһэгүй путёвконуудые үгэхэһөө гадна, 200—500 түхэриг хүрэтэр харгын мүнгэ түлэһэн байна.

Мүн «Механлит» заводой худэлмэришэдэй столовые һайжаруулха зорилгоор 4500 түхэриг мүнгэн һомологоо. Курорт, амаралтын байшан, пионернүүдэй лагерьнуудта путёвконуудые абахын тула жэлэй эсэс болотор 500 мянган түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана.

Н. Тюрнев.

Хээрын ногоо хоёрдохёо сабшана

Шадабаритай бэрхэ косилкашан, 64 наһатай Р. Цыдыпов Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хорёод жэлэй турша соо ажаллажа байнхай.

Колхозой ямаршье худэлмэридэ ябахадаа даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг, хэһэн худэлмэринь шанартай, һайн байдаг юм.

Һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн партиин даалгабарие бэелүүлэлсэхэ хэрэгтэ нүхэр Цыдыпов эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Үбһэ хуряалгын эхилхэһээ хойшо таһалгаряагүй ябажа, 150 гектарай үбһэ сабшаа. Үглөөгүүр гэгээ орохотой сасуу ажалда гараад, үдэшэлэн орой болотор ябадаг. Косилкань эбдэрхэ, һаатаха гэжэ байдаггүй.

Июлиин эхээр сабшаһан газараа мүнөө хоёрдохёо сабшажа эхилээ. Үбһэ сабшалгаяа нагаар орой болотор үргэлжэлүүлхээр шиидэнхэй.

Д. Доржиев.

Түмэрзамшадай амжалта

Галуута Нуурай станциин узелай худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд энэ жэлэй түрүүшын хахадта даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, түмэрзамшадай һайндэрые ажалай ехэхэн бэлэгтэйгээр угтаа һэн. Галуута Нуурай дистанциинхид (начальнигынь нүхэр Мосиенко, парторганизациинь секретарь нүхэр Шишмарев) замаа саг үргэлжэ һайнаар хаража байдаг тула Зүүн Сибириин түмэрзамшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлээд, дамжуулгын Улаан туг абаа.

Станциин коллектив ажалайнгаа эршые һуладхаагүй, амжалтануудые туйлажа байна. Түмэрзамшадай дундаһаа харгын мастер нүхэр С. Бычковой 12-дохи околодко, мастер нүхэр Ефимовэй 8-дахи околодко, нүхэр Ковцев, Бадмаев гэгшэдэй худэлдэг 5-дахи, 9-дэхи околодконууд һайнаар ажаллажа, амжалтануудые туйлана. Худэлмэришэн нүхэд Е. Богданов, В. Лялин, А. Зарубин, зам харуулагшад Латыпов, Бабыкин үдэр бүри нормоёо 130—134 процент дүүргэжэ, мүн лэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

Депогой машинистнуудай дундаһаа ахалагша машинист-коммунист Вениамин Егорович Бухаровай бригада түрүүлжэ ябаһаар. Нүхэр Бухаров Зүүн Сибириин түмэр харгын управлениин зүгһөө «Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй ударник» гэһэн значогоор шагнагдаһан юм. Мүн машинистнууд В. Сампетов, Г. Бухаров болон бусад Октябриин революциин һайндэрэй хүндэлэлдэ үдэр бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр түлишэ гамтайгаар гаргашалан, ехэхэн мүнгэнэй алмалта хэжэ байна.

Депогой түрүү машинистнуудай нэгэн нүхэр А. И. Кыштымовэй амжалтые тэмдэглэмээр. Нүхэр Кыштымовой Галуута Нуурай паровозно депогой эмхидхэгдэһэн сагһаа хойшо тэндэ худэлмэрилжэ заалһан юм.

Нүхэр Кыштымов арбан жэлэй туршада локомотивай ахалагша машинистаар худэлмэрилхэ зуураа, жэшээтэ һайн ажалаараа түмэрзамшадай дунда хүндэтэй, суутай болонхой. Эхэ оромнай нүхэр Кыштымовэй ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө», «Ажалай габьяагай түлөө», «1941—1945 онуудта болоһон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ шэн габьяатайгаар ажаллаһанай түлөө» гэһэн медальнуудаар шагнаһан байна. Мүн Зам харилсаанай министерствын зүгһөө жэл бүри үнэтэ шанда хүртэдэг.

Галуута Нуурай түмэрзамшадай дунда ажалай түрүүшүүл яһала олон. Слесарь нүхэд Аюров, Симонов, Лобсанов, токарь Ощепков халаан бүри нормоёо ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Тэдэнэр хоёрдохи хахад жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын, Октябриин һайндэрые ажалай бүри ехэ бэлэгтэйгээр угтахын түлөө тэмсэжэ байнад.

Ц. Балданов.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо

ТҮРҮҮ ХОНИШОН

Мани Балданович Бадмаев эрхим хонишон гэжэ колхоз соогоо суурхана. Нүхэр Бадмаев даажа байдаг хонидоо һүүлэй хахаруулдаг, ехэ нооһо хайшалдагайнгаа түлөө Худөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаа. Энэ жэлдэ Мани Балданович 634 хонидой толгой бүриһөө дунда жэшээгээр 4 килограмм нооһо хайшалаа.

Түрүү хонишон Бадмаев түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө 5—5 килограмм нооһо хайшалха уялга абаба.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮД

Колхозой тосхоной үйлсын хоёр талаар томохон шэнэ гэрнүүд олон сонхоороо ялалзан байдаг. Һүүлэй үедэ эндэ 55 гэр шэнээр баригдаһан, 25 гэр шэнэдхэн заһабарилагдаһан байха юм.

Колхозой һүүрин танигдахаар бэшэ болотороо хубилжа, болбосон түхэлтэй болоо.

АРТИСТНАР ЕРЭНЭ

Бурят драмын театрын артистнар һаяхан колхоздо ерэжэ, «Түрүүшын жэл» гэһэн зүжэг харуулба. Зүжэгэй гол рольнуудта наадаһан артистнар Халматов, Генинов, Лосев гэгшэдэй бэлиг шадабарие колхозингууд онсолон тэмдэглэнэ.

С. Улзытуев. Бичура.

А. И. Купринай зохёолнуудай суглуулбари

Ородой мэдээжэ уранзохёолшо А. И. Купринай зохёолнуудай суглуулбари зурган томоор түрүүшынхеэ хэблэгдэбэ. Тэдээн соонь 1893—1896 онуудай туршада бэшэгдэһэн, мүн бусад зохёолнууд ороно.

Гүрэнэй хэблэлэй гарһаһан Купринай зохёолнуудай суглуулбарида ура урдынхида орходоо тэрэнэй зохёолнуудынь олоор оруулагдаа. 1957—58 онуудта Купринай зохёолнууд булта хэблэгдэн гараха.

Шэнэ училищада

Москвада дүрбэн жэлэй профессионально-техническэ училищи нээгдэв. Энэ училищада хүүгэдэй гэртэ хүмүүжүүлэгдэжэ гараһан хүбүүд, басагад һураха, тэндээ байха юм. Тэдэнэр долоон жэлэй һургуулида һурахаһаа гадна, ямар нэгэн мэргэжэл шудалжа гараха юм. Монтернууд, электрогагнууршад, формовщигууд-литейщигууд гэхэ мэтын мэргэжэлдэ тэдэнэр һураха.

(ТАСС).

Мухаршэбэрһээ ерэһэн бэшэгүүд

Аймпотребсоюзай бэлэдхэлшэд ниитын эдеэ хоолдо мяха тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, 148 процент дүүргэбэ.

Энэ амжалта туйлахын тула горьтойхон худэлмэри хэһэн байна. Түбхын түрүүн аппарадаа һайжаруулжа, худэлмэриень зүбөөр эмхидхээ.

Хабар эртэ аймпотребсоюзай түлөөлэгшэд колхозуудтай, колхозингуудтай договор баталһан байгаа. Колхозингууд малаа тушаагаад, тэрэнэйнгээ түлөө эд бараа абадаг байна. Тиимэһээ, тушаагдаха малынь һайн бэлшээридэ адуулагдажа, тарган байха болоно.

К. Димов.

**

Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин һурагшад зунайнгаа амаралтын үеэр Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, ехэхэн туһа хүргэбэ. Һургуулиин багша В. Б. Тармаевай хүтэлбэрээр һуралсалай үйлэдбэриин лагерь эндэ худэлмэрилөө. Тэдэнэр 137 гектар шэниисын талмайе бурьяанһаа үбшэнһөөнь 3 дахин сэбэрлэжэ, 30 гектар шэнэ газар элдүүрилэгсээ.

Эдэнэр 20 гектар сабшалан сэбэрлэжэ, 200 центнер набшаһата тэжээл, 600 центнер үбһэ сабшажа һурилөө.

Тус һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад мүнөө эндээ силос даралсажа, таряа хуряалсажа байна.

М. Николаев.

**

Байгал шадар болоһон партизанска хүдэлөөн түхай выставкэ КПСС-эй айкомой үүсхэлээр Мухаршэбэрэ эмхидхэгдэв.

Партизануудай хэрэглэһэн буу зэбсэг, дайсадтай тулалдаһан дурсхаалта газарнуудые харуулһан олон фотозурагууд эндэ табигдаһай.

М. Фалилеев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн тусхай сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 10. (ТАСС). Венгридэхи байдалые шэнжэлэн хаража үзэхын түлөө ООН-эй тусхай комитедэй хардалга гүрдэлгөөр дүүрэһэн элидхэлые зүбшэн хэлэлсэхын тулада США-гэй, мүн барууны хэдэн оронуудай баалалтаар зарлагдаһан ООН-эй Генеральна Ассамблейн тусхай сесси сентябриин 10-да эхилбэ.

Австралиец Шэнн заседани дээрэ түрүүлжэ үгэ хэлээ. Комитедэй худэлмэрие магтабашье, тус комитет өөрынгөө элидхэлые хархис үймөөндэ хабаадагшадай «хардалга гүрдэлгэһөө» буридхэһэн байжэ Шэнн мэдэрхэ баатай бо... Һүүлээрнь Венгриин түлөө... Петер Мод үгэ абаба. Харх... мөөе дараха зорилгоор Ве... правительствын абаһан хэмж... дые Венгриин гүрэнэй сугла... шаахан юм гэжэ тэрэ мэ... «Венгри тухай асуудалые» А... лейн зүбшэхэ зүйлһөө дары... ха гэһэн эрилтэ Венгриин тү... шэ табиба.

СССР-эй түлөөлэгшэ А. А... лев Венгриин делегадай ... дэмжээ.

ООН-эй Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 10. (ТАСС). Сентябриин 9-дэ Аюулгүйн Соведэй хоёр заседани боложо, ООН-эй гэшүүн болохо тухай Монголой Арадай Республикын, Урда Корейн болон Урда Вьетнамай мэдүүлгэнүүдые хаража үзэһэн байна.

Холбоото Штадууд, мүн тэдэниие дагаһан хэдэн гүрэнүүд зарим оронуудые ООН-эй гэшүүн болгожо абаха тухай асуудалые хэдэн жэлэй туршада һайн тээшэнь шиидхүүлнэгүй гэжэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. А. Соболев Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ хэлээ. Тэбэшье, Генеральна Ассамблейн X сессидэ хабаадаһан ООН-эй гэшүүн-гүрэнүүдэй олонхинь мэдүүлгэ барһан 18 гүрэние бүгэдэынь ООН-до абаха гэжэ дурадхаһан байгаа. Гансал үшөө нэгэдүүлэгдээгүй оронуудые даб дээрэ абангүй байха гэһэн һанамжа оруулагдаһан байна.

Корей, тэрэшэлэн Вьетнам мүнөөшье нэгэдүүлэгдээгүй байһаар гэжэ А. А. Соболев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Гэбэшье, США түрүүтэй хэдэн гүрэнүүд эдэ оронуудые нэгэдүүлхэ хэрэгтэ һаад ушаруулхаһаа гадна, ганса хубиинь лэ, тусхайлбал гансал Урда Корейе ООН-эй гэшүүн болгожо абаха тухай дурадхал оруулһан байна.

Корейн Арадай Республика болон Урда Корей ООН-до нэгэн дороо абтаха ёһотой гэжэ Советскэ Союзай делегаци тоолоно.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 9. (ТАСС). ООН-эй гэшүүн болгожо Урда Корейе абагты гэжэ Ген... на Ассамблейе гуйха тухай ... халые Аюулгүйн Совет батал... Соведэй 10 гэшүүн энэ дурад... дэмжэһэн байгаа. Тэдэ Со... Союз буруушаан голосо... Аюулгүйн Соведэй саг ург... гэшүүн байһан дээрэһээ энэ ... халые абхуулаагүй.

Корейн Арадай-Демократ... Республикые болон Урда К... нэгэ доро абахыень ООН-до ... хаха гэһэн советскэ делегаци... намжые 9 түлөөлэгшэд бурру... жа, энэниинь абхуулагдаа.

Мүн Урда Вьетнамые ООН-... шүүн болгожо абаха тухай ... шагалые Аюулгүйн Совет ба... гүй. 10 делегаци энэ зуурш... баталуулхын түлөө голосо... Советскэ Союз энэниинень ... шаагаа. ООН-эй гэшүүн бо... Вьетнамые абаха тухай асуу... энэ ороной нэгэдүүлэгдэхэ... ража үзэхэгүй гэһэн советскэ... гүйн дурадхалые Аюулгүйн ... вет буруушаагаа.

Монголой Арадай Респу... ООН-эй гэшүүн болгожо аб... Генеральна Ассамблейдэ дур... тухай Советскэ Союзай һана... Аюулгүйн Совет дэмжээгүй. ... скэ Союз Швеци хоёр ... ООН-до абаха тухай ... оруулхын түлөө голосовалаа. ... гэй, Колумбиин, Кубын, Фи... нэй делегадууд болон чанка... энэ проектые буруушаан голо... лаа. Англи, Австрали, Франц... лон Ирагай делегадууд һанал... рйһан байна.

Югославиин коммунистнуудай союзай Центральна Комитедэй Пленум

БЕЛГРАД, сентябриин 9. (ТАСС). ТАНЮГ агентство ингэжэ мэдээсэнэ: сентябриин 9-дэ Югославиин коммунистнуудай союзай Центральна Комитедэй Пленум Белградта болоо. Коммунистнуудай союзай генеральна секретарь Иосип Броз Тито Пленум дээрэ түрүүлэгшээр һуугаа.

Арадай комитедүүдтэ һунгалтын һаяар болохоёо байһан дээрэһээнь, мүн хойшолуулагдашагүй бусад хэрэгүүдэй бии дээрэһээ коммунистнуудай союзай съездые 1958 оной апрель болотор хойшолуулха гэһэн шиидхэбэри Пленум абаа.

Югославиин коммунистнууд... союзай Центральна Комите... лон «Югославиин правитель... делегаци, Советскэ Союзай ... мунистическэ партиин Центр... Комитедэй болон Советскэ ... тельствын делегацииин хоорон... густын 1, 2-ой үдэр Румынида ... һон хэлсээн түхай элидхэл П... дээрэ шагнагдаа. Энэ элидхэ... шагнаад байхадаа, Централь... митедэй Пленум делегациин ... мэрие һайшаагаад, Югослави... ветскэ Союз хоёрой харилсаа... шадаа һайжаруулха хэрэгтэ ... нида болоһон зүблөөн ех... хүргөө гэжэ мэдүүлбэ.

КПСС-эй үнинэй гэшүүдэй делегаци Германида айлшална

КАРЛ-МАРКС-ШТАДТ, сентябриин 9. (ТАСС). КПСС-эй шалгалтын центральна комиссиин түрүүлэгшэ П. Г. Москатов түрүүтэй КПСС-эй үнинэй гэшүүдэй делегаци мүнөө Германска Демократическэ Республикада айлшалжа байна. Тэдэнэр ГДР-эй бүд нэхэлгын промышленностиин центр болохо Карл-Маркс-Штадт округой городуудаар ябажа дүүргэхээ байна.

Делегациин хэдэн гэшүүд «Фарбгейт-Электрик» гэжэ электротехническэ предприятиинда сентябриин 9-дэ хүрөө. СЕПГ-гэй заводской ... низациин секретарь Р. Арнольд ... ветскэ айлшадые халуунаар ... шаа. Делегациин гэшүүн ... Воеводин харюугай үгэ хэлэ...

Мүн делегаци бусад ... Карл-Маркс-Штадт округой ... предприятинуудаар ябажа, ... ко пролетариадай революцион... дэлөөндэ үни сагһаа хойшо ... даһан хүнүүдтэй, тэрэшэлэн ... приятиин худэлмэришэдтэй ну... ёһоор хөөрэлдэһэн байна.

СССР-эй Ехэ театрын артистнар Японой айлшалһаар

ТОКИО, сентябриин 9. (ТАСС). СССР-эй Ехэ театрын балетдэ наадагшад сентябриин 9-дэ Осакаһаа Токио бусажа ерээ. Советскэ артистнар Осакада хэдэн концерт табиа. Советскэ артистнарай наадан харуулха бүринь хүн зон дүүрэн байжа айхабтар ехээр һонирхон харадаг байба. Нэрьемэ ... халгаа альгаа ташахаһаа гадна ... нууд хадаа манай артистнууд... һайхан олон сэсэгүүдые барю...

Советскэ артистнар Японой ... лэл хотодо үшөө хэдэн концер... дые табиха.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНУУД

✦ Италиин хүн зоной тоо байгша оной июниин эсэстэ 48353 мянган болоо гэжэ Римһээ мэдээсэгдэнэ.

✦ Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэлэй ёһоор США-да Невада штадай туршалгын полигон дээрэ мүнөө зундаа 18-дахяа ядерна буу зэбсэг сентябриин 8-да т... туршагдаа.

✦ Иранай шахын ур... Италиин президент Гронки ... турын хэрэгээр Тегеран ерэ...

Арадай демократиин оронуудта

Хитадта бүтээгдэһэн паровозууд

Түмэр замай улам ехээр баригдаха тудам Хитадта паровозууд улам олоор бүтээгдэдэг боложо байнхай. Хэрбээ түрүүшын табанжэлэй нэгэдэхи —1953 ондо Хитадта оройдоол 10 паровоз бүтээгдэһэн байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 160 паровоз дархалагдаба. 1953 онһоо эхилэн, паровоз бүтээдэг ороной заводууд 500 шахуу локомотивнуудые бүтээн гаргаа. Мүн энэ турша соо вагон бүтээдэг заводууд, түмэр замай мастерскойнууд 27600 товарна вагон, 2000 шахуу пассажирска вагон, хэдэн мянган цистернэ болон товарна платформонуудые дархалаа юм.

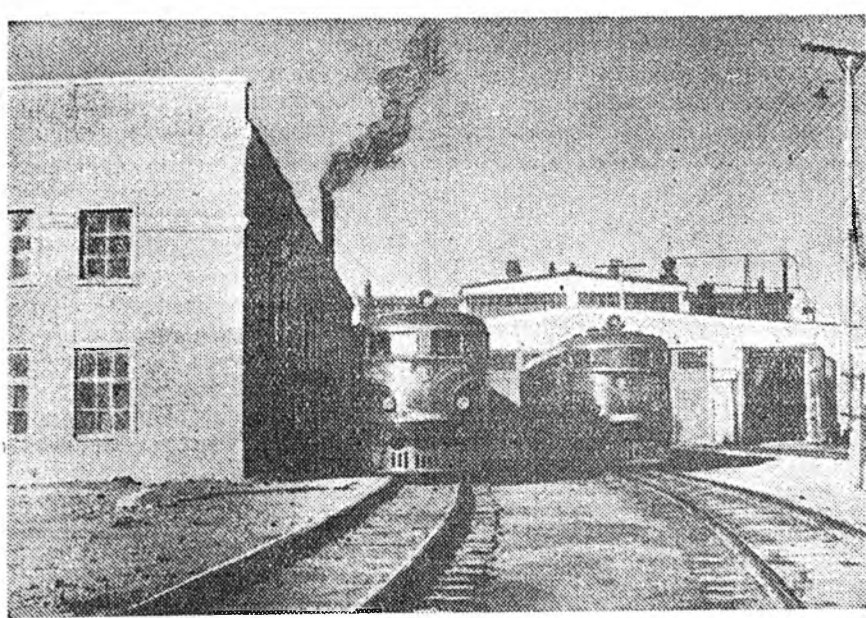
(ТАСС).

Польшодо түмэрзамшадай үдэр тэмдэглэгдэбэ

Арадай Польшын ажалшад сентябриин 8-да түмэрзамшадай үдэрые тэмдэглээ. Энэ баяртай дашарамдуулан, ороной элдэб городуудта баярай суглаанууд үнгэргэгдөө. Советскэ Союзай, Чехословакиин, Венгриин, Германска Демократическа Республикын, Голландиин болон бусад оронуудай түмэрзамшад энэ һайндэртэ Польша ерэһэн байна.

Польшын түмэр замай транспортын олон түрүү худэлмэришэд орденуудаар, мүн «Польшын Арадай Республикын габьяата түмэрзамша» гэһэн значогуудаар шагнагдаа.

(ТАСС).

Монголой Арадай Республика, Советскэ Союз, Монгол, Хитад гурбаниие холбоһон, Монголой газар дээгүүр гараһан түмэр замаар товарна ба пассажирска поездууд үдэр бүхэндэ олоороо гарана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чоир станциин деподо.

ТАСС-эй фотохронико.

Арадай засагай ашаар

Софида худэлмэришэдэй һуудаг Коларовска райондо шэнэ больница һаяхан нээгдэв. Энэ хадаа арадай засагай жэлнүүдтэ Болгарида баригдаһан эмнэлгын ехэ эмхи зургаануудай нэгэнэй тоодо ороно.

1944 онтой сасуубал ороной больницанууд 3 дахин олон һууритай болоһон, мүн тэндэ 3 дахин шахуу олон медицинскэ худэлмэрилэгшэд худэлдэг болонхой. Энэ талаар илангаяа худөө газарта ехэ хубилалта болоо. Мүнөө худөө нютагуудта 2285 эмнэлгын эмхи зургаан, тэрэ тоодо 260 участково больница, 706 нарайлалгын гэр бии болонхой. 1951 онһоо эхилэн ороной бүхы ажалшад түлөөһэгүйгөөр эмнүүлдэг болонхой.

Арад зоной элүүрые хамгаалха, тэдэнэй ажабайдалые һайжаруулха талаар арадай засагай ехэ анхарал оролдолго гаргадаг дээрэһээнь, 1944 онойхидо орходоо хүн зон 1,5 дахин үсөөнөөр үхэдэг, тиихэдэ бүри ехээр үдэдэг болоһон байна.

(ТАСС).

Польшодо ургаса хуряалгын дүүрэһэнэй һайндэр болобо

Польшын худөө ажахын худэлмэрилэгшэд ургаса хуряалгын дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, сентябриин 8-да һайндэр үнгэргөө. Энэ һайндэр таряа хуряалгын дүүргэлдэхэдэ, жэл бүри болодог юм. Ороной элдэб нютагуудһаа 60 мянган делегат Польшын Арадай Республикын түб хото Варшавада һайндэрлэхээ суглараа.

ПОРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ А. Завадский, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич болон бусад Польшын элитэ бусад ажал-ябуулгашад һайндэртэ хабаадаа.

Албаниин худөө ажахы социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгагдана

Худөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаха түсэб Албанида амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Жэлэй урда тээ Албанида оройдоол худөө ажахын 700 хамжануул бии байжа, тэрээндэнь таряашадай бүхы үрхэтэдэй табаһаинь нэгэ хубиородог байгаа. Мүнөө болоод байхада республика дотор 1500 гаран хамтын ажахынууд бии боложо, элдүүрилэгдэдэг бүхы газарай хахадһаань ехыень тэдэнэр эзэлдэг байна.

Хамтын ажахынуудта 2000 трактор, 140 комбайн болон бусад машинанууд худэлнэ.

(ТАСС).

Редакторай орло...
О. ГОМБОЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-1.. культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74 корректорская —37-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 0518. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 1452.